

Beteckning: Rel Jung C vt 2007:1

Institutionen för humaniora och samhällsvetenskap

Analys av entitetupplevelser ur ett jungianskt perspektiv

Sara Duppils
Mars 2007

C-uppsats, 10 poäng
Religionsvetenskap

Jungiansk psykologi C
Handledare Åke Tilander

Abstract

Entitetupplevelser (upplevelser med väsen och spöken) kan bestå av närvarokänslor, starka lukter, ljud, apparitioner, fysiska förnimmelser eller tillsynes oförklarlig förflyttning av föremål. Entitetupplevelsernas karaktär samt tolkningarna är mycket individuella. Ulf Sjäöins undersökning om vilka människor som tror på entiteter har visat att det främst är ensamma människor och/eller människor med en allmän oro inför framtiden. Syftet med uppsatsen var att med jungianska teorier visa på hur man kan tolka entitetupplevelser, samt belysa en eventuell interaktion mellan percipient och entitetupplevelse. Ett ytterligare syfte med uppsatsen var att pröva Sjäöins teorier om vilka människor som tror på entiteter. Uppsatsen är baserad på sju personers entitetupplevelser och förhållanden kring upplevelserna. Slutsatsen är att entitetupplevelser består av primära och sekundära upplevelser och till synes är en interaktion mellan vissa förutsättningar på platsen och percipienten. Beroende på percipientens personlighetstyp kan upplevelsen leda, eller inte leda, till personlig utveckling. Vidare verkar en tro på entiteter främst vara grundade på människors erfarenheter av självupplevda entitetupplevelser.

Innehållsförteckning

1. Introduktion	4
1. 1. Jungianska teorier om entitetupplevelser	5
1. 2. Metod och materialinsamling	6
1. 2. 1. Etiskt förfarande	7
1. 2. 2. Kategoriindelning	7
1. 2. 3. Problem och avgränsning i analysen av entitetupplevelser	8
2. Meningsfulla entitetupplevelser	8
2. 1. Frida - Den brinnande gestalten och den vinkande dockan	9
2. 2. Anna - Mannen vid trappan	11
2. 3. Klas - Urmakaren och närvaro av fadern	13
2. 4. Therese - Luktförnimmelse och närvaro av morfadern	15
2. 5. Sammanfattning av meningsfulla entitetupplevelser	18
3. Jungiansk analys av meningsfulla entitetupplevelser	19
3. 1. 1. Jungiansk analys av Fridas entitetupplevelse	20
3. 1. 2. Jungiansk analys av Annas entitetupplevelse	21
3. 1. 3. Jungiansk analys av Klas entitetupplevelse	21
3. 1. 4. Jungiansk analys av Fridas entitetupplevelse	22
4. Dolda entitetupplevelser	23
4. 1. Helena - Entitetupplevelse av sambo och närvarokänslor	23
4. 2. Linda - Den kontaktsökande lilla flickan och påverkan av fysiska objekt	25
4. 3. Nikolaus - Fysisk förnimmelse och förföljd av entitet	27
4. 4. Sammanfattning av dolda entitetupplevelser	29
5. Jungiansk analys av dolda entitetupplevelser	30
5. 1. 1 Jungiansk analys av Helenas entitetupplevelse	31
5. 1. 2. Jungiansk analys av Lindas entitetupplevelse	32
5. 1. 3. Jungiansk analys av Nikolaus entitetupplevelse	32

6. Jämförelse av medvetna och dolda entitetupplevelser	33
7. Diskussion	35
7. 1. Diskussion av analysen om entitetupplevelser	35
7. 2. Metoddiskussion	38
7. 3. Slutsats	40
Litteraturförteckning	41
Bilagor	
Tabeller	
Tabell 1. Entitetupplevelsens gestaltning och struktur	42
Tabell 2. Percipienternas egna reflektioner av upplevelsen	43
Tabell 3. Tidigare paranormala upplevelser	43
Tabell 4. Symbolisk tolkning av upplevelserna	44
Tabell 5. Övrig information om de intervjuade	44
Intervjuschema	45

1. Introduktion

De vanligaste entitetupplevelserna¹ är ljud (t.ex. fotsteg, röster, dörrar som öppnas och stängs), starka lukter, apparitioner, fysiska förnimmelser, förnimmelse av närvaro och tillsynes oförklarlig förflyttning av föremål. Tolkningarna av entitetupplevelserna är mycket individuella och skiljer sig ofta åt kulturellt, även om upplevelserna uttrycks på liknande sätt i alla kulturer.² Ulf Sjödin har i boken 'Mer mellan Himmel och jord', utfört en kvantitativ undersökning om människors tro på entiteter. Sjödin har i sitt arbete bland annat kommit fram till att en tro på entiteter kan relateras till människor som upplever sig vara ensamma, samt till personer som inte lever i en relation: *"De som inte lever ett normalt familjeliv har också ur ett deprivationsperspektiv en tendens att söka tröst i ett religiöst engagemang. Med ett motsvarande resonemang kan man tänka sig att ensamstående hellre skulle lockas av det paravetenskapliga än de som lever tillsammans med någon annan (... ..) den som lever tillsammans med en annan människa, har en annan individ att relatera sig till. Dessa skulle därför vara mindre motiverade att engagera sig i frågor som rör det paravetenskapliga"*. Sjödin anser att tron på entiteter bland annat är grundad på om percipienten har, eller inte har, en annan människa att relatera till i det vardagliga livet och att tron på entiteter är en tröst när människor har det svårt.³ Även faktorer som oro för ekonomin eller en allmän oro inför framtiden bidrar enligt Sjödin till en tro på entiteter.⁴

Syftet med uppsatsen är att med jungianska teorier analysera de intervjuades entitetupplevelser ur ett jungianskt perspektiv samt belysa en eventuell interaktion mellan percipienten (den som har upplevelsen) och entitetupplevelsen. Ett ytterligare syfte är att pröva Sjödens teorier om orsaken till att människor tror på entiteter.

¹ Begreppet *entitet* används i uppsatsen som ett samlat begrepp för det man menar vara "okända väsen", det vill säga: föreställningen om avlidna människors andar och väsen. Med väsen menas här främst föreställningar som inte kan förknippas med döda människors andar; i begreppet väsen ryms olika sorters folktroväsen, demoner och andra esoteriska väsen.

² J. Houran, R. Lange, 2001, s. 65 ff.

³ U. Sjödin, 2001, s. 31-42.

⁴ U. Sjödin, 2001, s. 38-39.

1. 1. Jungianska teorier om entitetupplevelser

Enligt jungianska teorier kan vissa entitetupplevelser förklaras med *numen* eller förkroppsligade autonoma komplex i det omedvetna. Komplex finns hos alla människor och uppstår när en människa vid upprepade tillfällen gör liknande erfarenheter (positiva eller negativa) och hamnar i en konflikt om hur hon bör anpassa sig till en viss situation. Komplex är vanligtvis mer eller mindre bortträngda men aktualiseras vid en situation eller av en symbol som berör komplexets tema som i sin tur aktiverar komplexet (ett aktiverat komplex bidrar ofta till personen reagerar mycket känslomässigt).⁵ Komplexen kan ges namn som hänvisar till den berörda arketypen, till exempel, moderskomplex eller faderskomplex. Vid en entitetupplevelse förenas percipientens emotionella tillstånd med en omedveten kombination av faktorer som skapar en numen ”... .. (*numen är en*) *emotionell laddning som överförs till medvetandet så snart som en arketypisk bild dyker upp eller en arketypisk situation inträffar*”.⁶ En numinös karaktär kan beskrivas som en spirituell förmedlare vilken agerar utanför percipienten och ständigt är aktiv, till dess att arketypen har blivit medvetandegjord. Numen kan verka helande eller nedbrytande och percipienten upplever ofta en mystisk atmosfär som bidrar till att percipienten förnimmer en yttre ”kraft” som spontant tar kontrollen över percipienten. Tron på entiteter är arkaisk och reaktionerna från den arkaiska instinkten om entiteter förs upp till percipientens medvetande varpå det realistiska intellektet försöker att ta kontroll över upplevelsen. Personer med numinösa upplevelser försöker ofta att inte låta sig påverkas av upplevelserna, emellertid är försöken att motstå de numinösa upplevelserna förgäves; den säregna mystiska karaktären gör att percipienterna inte kan motstå fascinationen från numin, eftersom den medför en känsla av ”*djup meningsfullhet*” som personen tidigare inte trodde var möjlig.⁷ Den överväldigande känslan överraskar percipienten och leder till ett tillstånd av ökad intuition och perceptionsförmåga, även benämnt som *Extra Sensory Perception* (i uppsatsen används förkortningen *ESP*)⁸. En förhöjd ESP gör percipienten mer mottaglig för sublim stimuli, vilket i sin tur ökar ESP ytterligare; händelserna kan ses som en uppåtgående spiral av entitetupplevelser och ESP. ESP förmågan är vanligtvis bättre hos människor med en kreativ förnimmelseförmåga⁹. Emotionella problem, depression, chock, eller mer vanligt - människor tillhörande en speciell patologisk

⁵ V. Kast, 2003, s. 62-66.

⁶ C. G. Jung, 1997, s. 59-61.

⁷ H. Hark, 1993, s. 169-175.

⁸ Extra Sensory Perception (utom Sinnlig varseblivning) innebär att personen menar sig ha mottagit information utan att de fem kända sinnen har används.

⁹ Hög ESP kan jämföras med att en del människor är begåvade musikaliskt eller konstnärligt.

personlighetsstruktur som innebär att de ständigt är på gränsen till det kollektiva omedvetna, har också påtaglig ESP.¹⁰ Barn har vanligtvis högre ESP än vuxna och är mer öppna för parapsykologiska upplevelser, men känsligheten för paranormala upplevelser brukar vanligtvis försvinna när barn växer upp i samband med en avtagande ESP.¹¹

1. 2. Metod och materialinsamling

Uppsatsen är baserad på människors entitetupplevelser och förhållanden kring upplevelserna. Sju personer med entitetupplevelser har intervjuats, varav fyra av de intervjuade ingår i bekantskapskretsen och tre är kontakter genom Internet. Intervjuerna har utförts i intervjupersonernas hem eller på ett café. Intervjuerna har dokumenterats med bandspelare och varade mellan tjugo och trettio minuter. Intervjuschemat¹² är baserat på jungianska teorier om entitetupplevelser och användes under intervjuerna för att få tillgång till intervjupersonernas upplevelser, föreställningar kring upplevelserna samt deras psykiska och sociala situation vid tiden för upplevelserna.

För att syftet med uppsatsen skall kunna uppnås, är intervjuerna bearbetade med en fenomenografisk metod. Efter att intervjuerna nedskrivits, lästes dessa flera gånger och efterhand indelades de olika berättelserna i kategorier och subkategorier. I analysen av intervjuerna har jag tillämpat jungianska teorier om entitetupplevelser. Inför tolkningen av upplevelserna har främst Aniela Jaffés bok 'An Archetypal Approach to Death Dreams and Ghosts' använts, men även ett urval av Jungs skrifter samt litteratur om myter och symboler.¹³

¹⁰ C. G. Jung, 1997, s. 16 ff., s. 107.

¹¹ A. Jaffé, 1999, s. 185-188.

¹² Se tabell 5.

¹³ Se litteraturlista.

1. 2. 1. Etiskt förfarande

Platser och namn i intervjun är ändrade för att skydda de intervjuades identitet och övriga iblandade. Tre av de intervjuade ville ha med sina namn i uppsatsen¹⁴, men även nämnda intervjupersoners uppgifter är ändrade för att skydda andra inblandade personers identitet.

1. 2. 2. Kategoriindelning

Intervjuerna har delats in i huvudkategorierna *meningsfulla entitetupplevelser* och *dolda entitetupplevelser*. De meningsfulla entitetupplevelserna har på ett eller annat sätt gett de intervjuade en förändrad livssyn och/eller har bidragit till en personlig utveckling. Till skillnad från förstnämnd kategori leder dolda entitetupplevelser inte till förändrad livssyn eller personlig utveckling. I denna kategori är upplevelserna i huvudsak neutrala eller negativa händelser i percipienternas liv; upplevelsernas karaktär och budskap är svårtolkade för percipienten och får till följd att upplevelsernas eventuella budskap är dolda för percipienterna och därmed leder inte upplevelserna till en personlig utveckling.

I intervjuerna finns ett tydligt mönster i entitetupplevelserna, i form av flera entitetupplevelser på en och samma plats (vanligtvis ett hus). Dessa upplevelser kan delas in i två subkategorier – en primär upplevelse och en sekundär upplevelse. Den primära och den sekundära upplevelsen är till synes relaterade till varandra, det vill säga, de har ur ett symboliskt perspektiv ett liknande tema, som tillsammans formar en symbolik helhet. Den primära upplevelsen kan kännas igen genom att den, enligt de intervjuade, var den mest betydelsefulla och/eller konkreta upplevelsen av flera upplevelser på samma plats. De sekundära upplevelserna upplevs vanligtvis på ett mer personligt plan än den primära upplevelsen, det vill säga, de sekundära upplevelserna ger ett intryck av att vara personliga till karaktären och direkt riktade mot percipienten.

¹⁴ Anna, Klas och Linda.

1. 2. 2. Problem och avgränsning i analysen av entitetupplevelser

Intervjupersonerna består av fem kvinnor och två män, den ojämna könsfördelningen beror på att färre män än kvinnor uppgav att de haft entitetupplevelser. Enligt Sjödin tror kvinnor i större utsträckning på entiteter än män, vilket kan förklara problemet med att finna män till intervjun. Personer äldre än sextiofem år med entitetupplevelser gick inte att finna till intervjun. Enligt Sjödin minskar tron på entiteter med åldern, vilket kan förklara bristen på äldre personer med entitetupplevelser.¹⁵

Analysen av intervjuerna är utförda i förhållande till den primära och sekundära upplevelsen¹⁶. Intervjupersonerna lämnade även uppgifter om tidigare paranormala upplevelser¹⁷, i analysen har dessa upplevelser avsikten att påvisa intervjupersonernas eventuella ESP¹⁸ och påvisa eventuella samband mellan en tro på entiteter och entitetupplevelser.

Ungefär hälften av de intervjuade fann det svårt att berätta närmare om sin psykiska och sociala situation under perioden för entitetupplevelserna. Detta har resulterat i att intervjuerna har analyserats utifrån den tillgängliga informationen i intervjuerna, bland annat har intervjupersonernas inställningstyper som diskuteras i analysen framkommit genom det befintliga materialet.

2. Meningsfulla entitetupplevelser

Entitetupplevelserna i kategorin ”meningsfulla entitetupplevelser” har enligt percipienterna givit dem en ny livssyn och/eller lett till personlig utveckling. Men det är en stor skillnad på upplevelsernas karaktär, percipienternas intryck och tolkningen av upplevelserna. Här nedan refereras fyra berättelser som klassificerats som meningsfulla entitetupplevelser.

¹⁵ Sjödin, 2001, s. 31-42.

¹⁶ Se tabell 1&2.

¹⁷ I dessa fall är entitetupplevelser och prekognitiva upplevelser i form av audiella förnimmelser och visioner klassificerade som paranormala upplevelser.

¹⁸ Se tabell 3.

2. 1. Frida - Den brinnande gestalten och den vinkande dockan

Frida är 21 år och bor med sina föräldrar utanför Gävle. Frida har haft paranormala upplevelser sedan hon var barn i form av apparitioner och prekognitiva drömmar. Frida hade sin första entitetupplevelse när hon var sju år. Under dagen hade Frida lekt med en kamrat på sitt rum, vilket resulterade i att hennes rum blev stökigt. På kvällen när Frida var på väg att somna, tittade hon mot sin sovrumsdörr som stod på glänt. Plötsligt såg Frida en brinnande hand i dörröppningen och strax därefter visade sig den brinnande gestalten som handen tillhörde. Den brinnande gestalten börjar gå mot Frida som blev rädd och gömde sig under täcket, och efter en stund somnar Frida. När hon vaknade på morgonen var hennes rum städad och hennes favorit docka satt i en hälsande ställning vid hennes säng.

Den brinnande apparitionen tolkade Frida vara en man. Gestalten skrämde henne, men Frida fick intrycket att den inte ville skrämma henne, utan var där för att beskydda henne. Upplevelsen med den brinnande gestalten var mycket betydelsefull för Frida. Hon kände sig stolt över att ha haft upplevelsen och berättade gärna om den för människor i sin närhet.

Det första riktiga intrycket jag fick. Det var när jag var runt ... sju år kanske... av... att jag hade jätte stökigt i mitt rum... och att det... äh... det kanske låter fänigt, men, det är liksom, det är det jag kommer ihåg om jag blundar liksom hela tiden... jag hade ganska stökigt, jag hade lekt med en kompis innan, ja det var lite härjigt och jag var ganska mörkrädd när jag var liten. Så jag skulle alltid ha dörren öppen så jag kunde, se, mot, hallen. Jag hade liksom sängen här (visar) så man ser liksom mot dörren. Jag fokuserade alltid mot dörren när jag skulle sova, jag vet inte varför... och sen en natt då... när jag ligger där och inte kan sova, jag är mörkrädd och kollar ut mot dörren. Då ser jag liksom... hur en, hand, kommer mot dörrkanten. Jag ser först bara en hand, och den är så här eldsflammig... Först att jag bara ser en hand som kommer in, och sen så ställer sig skepnaden emot dörren... och jag kan inte se ögonen och det, jag kan bara se konturerna. Den är så här eldsflammig, liksom gul... stark liksom... och jag minns att jag blev skiträdd. Så ser jag att den kommer emot mig, och jag så klart täcket över ansiktet, och så somnar jag liksom så... och sen när jag vaknar... då är det helt plötsligt städad i mitt rum, och bredvid sängen, så har jag mitt nattduksbord. Där sitter min favorit Barbiedocka och har handen uppåt och vinkar som "Hej", mot mig. Jag har aldrig kunnat släppt det. Jag kommer ihåg att jag vaknar och så sitter liksom Barbiedockan där och liksom, som en "Hej" hälsning och det är liksom, jag är liksom... det... är jätte sjukt. Jag vet inte ... varför... men det vad det här eldiga,

jag minns det som det var igår liksom... Det kändes som det var en man... men att det var liksom, när jag reflekterar, liksom inte att den vill skrämma mig utan att den kom in försiktigt. Den ville visa först att den var på väg, och inte bara stod där. Det är därför jag tror att han visade handen och sen tittade in liksom (... ..)

Jaa, jag tror faktiskt att jag blev skiträdd då. För jag verkligen låg och svettades under täcket och låg där och darra ”vad är det som händer” liksom. Jag tror det. Men sen när jag vakna upp och fick se det (Frida syftar det städade rummet och dockan), då var det positivt... tror jag, ja, det är så det känns nu liksom.

Efter Fridas upplevelse med den brinnande mannen berättade Fridas pappa senare, då Frida talade med honom om upplevelsen, att han vid flera tillfällen hade känt närvaro av sin avlidna far i huset. Pappans berättelse gav Frida förklaringen att den brinnande gestalten kunde vara hennes farfar. Trots det känner sig Frida fortfarande osäker på vad den brinnande mannen var för sorts entitet.

Nä... ja, jag tror (harklar sig), att det kan ha varit farfar. Farfar som har skojat med mig liksom... .. Men jag hann aldrig träffa honom... .. och ... öm... min farfar står ju min pappa... och hans pappa står ju jätte nära... och, öh... han har ju upplevt såna saker. Min pappa säger att han känner att hans pappa har kommit och besökt honom när han har hållt på att grejat med saker och ting... så jag inte om det kan ha varit han, jag har liksom ingen aning. Med tanke på att han tog liksom, min favoritdocka liksom... jag har ju liksom tjugo, trettio stycken, men hur hamna den där liksom... jag har ingen aning.

Frida har efter upplevelsen haft upplevelser av apparitioner i huset ungefär vart tredje år (bland annat en kvinna i vita kläder i hennes rum samt en mörk skepnad på väg in i hennes rum). Förutom Fridas pappa, hade en tidigare pojkvän och en manlig vän till Frida entitetupplevelser i huset. Frida tror att hennes upplevelser kan bero på att huset är gammalt och ligger isolerat i skogen, vilket hon tror kan locka till sig avlidnas andar och väsen.

Vid perioden för den primära upplevelsen hade Frida en oupptäckt hörselskada, vilket ledde till missförstånd, frustration och ängslan.

2. 2. Anna - Mannen vid trappan

Anna är femtio år och kommer från Polen men bor sedan femton år i Borlänge. Anna har haft paranormala upplevelser sedan hon var barn i form av luktförnimmelser, audiella förnimmelser, närvarokänslor och prekognitiva upplevelser. När Anna var trettio två år hade hon en entitetupplevelse som gjorde extra starkt intryck på henne. Anna bodde under en tid i ett hus med sin äldsta son Hans (sex år) och sin väninna Marit. En natt när Anna gick upp för att gå ut på dasset, såg hon en mörk gestalt stå i ett hörn vid trappan på nedervåningen (Annas sovrum låg en trappa upp). Först trodde Anna att skepnaden var en naturlig skugga, men såg sedan att gestalten var en man klädd i pelerin och cylinderhatt. Efter den kvällen såg Anna apparitionen nedanför trappan varje natt när hon gick upp för att gå på dasset. På dagarna såg hon inte apparitionen av mannen, men hon kunde förnimma hans närvaro i form av kyla nedanför trappan där hon brukade se mannen på nätterna.

Den första tiden efter upplevelsen var Anna rädd för den manliga gestalten men efter ett tag gick rädslan över till en känsla av samhörighet. Anna tror att hon och mannen har känt varandra tidigare, men hon vet inte vem han kan vara. Anledningen till att mannen är i huset tror Anna tror beror på att det har hänt mannen någonting i huset som har gjort att hans ande har blivit kvar. Anna vill åka tillbaka till huset någon gång eftersom att hon saknar mannen, och tror att även han saknar henne.

Jag berättar, om när vi bodde i det huset där, två våningar, två våningar, jätte stort, gammalt, efter tyska koloni... jätte stort hus huset var utanför byn ...någonstans ... och så fick vi bo där... .. Jag, lilla Hans. Tomas (yngsta sonen) var så liten så jag vågade inte ta honom innan jag fick riktig lägenhet... så han bodde hos min mamma, lämnade honom. Och så min väninna Marit... (... ..) Vi hade inte toaletten, så på natten man var tvungen att gå ut till dasset ... från andra våningen ... och då hördes hur trapporna gnällde ... och så dörren där nere gnällde... men, när jag kom neråt ... till den först våningen ... uppifrån... ner vid trappan. Det alltid står en person... en person i hörnet ... så, från början jag var rädd, och jag trodde det var en skugga, men skuggan rörde sig... det rörde sig. Så att jag såg den... personen, inte precis personen men gestalten... där... att det förflyttade sig lite grann, fram och tillbaka och stod alltid. Men det märkliga med det, att när jag passerade den ... då kände jag ... minus energi, och minus energi betyder att det var kyligare. Och jag var säker, jag var säker, att det var någon person, jag var säker. Jag vet att det var någon. Och så, faktiskt jag saknar honom. För den personen inte gjorde mig illa,

för att jag vet att det finns såna som gör illa... sån... elaka... själar eller andarna eller något sånt, men, men inte han, han bara stirrade på mig. Från början jag var total kaos, (skrattar) men sen blev jag, jag var van. Fram och tillbaka jag gick och den personen stod på samma ställe. Och då undrar jag om det hände något kanske där. Han fastnade där. Han var min person. (... ..) På dagarna det kändes närvaro. På samma ställe, men då kunde jag inte se... men det kändes närvaro. Att det fanns han... för det var han... det var en han... .. det var en man (skrattar)... Jag... sen, när jag flyttade därifrån, då faktiskt jag saknade honom. Jag tror att vi varit vänner.

Apparitionen av mannen fick henne att förstå att alla människor har en själ som lever vidare efter att den fysiska kroppen har dött. Efter insikten om att alla människor har en själ, känner Anna att hon blivit en bättre människa.

... sedan dess, jag har varit bättre människa... över huvud taget... jag brydde mig mer om människor och jag vet att varje människa har en själ... och jag tror på det... djupt... .. Jag tittar på människor på ett annat sätt... .. och jag vet att den mannen... han upplevde något. Du vet. Han upplevde något... i sitt liv... det måste vara, för det var jätte vänlig människa du vet. Inte någon vem som helst man tittar på såna där horror filmer eller sånt där. Det är inte det... .. det är det (skrattar).

Anna tror att även hennes väninna Marit såg gestalten av mannen eftersom att hon en natt inte vågade komma in i huset igen efter att hon varit på dasset; men apparitionen var inte något som de diskuterade. Annas ekonomiska situation under perioden för upplevelsena var svår, men trots det så mårde Anna relativt bra.

Ah! Min situation. Den var totalt åt helsike (skrattar). För jag har inte fått min lön på tredje, på tredje månaden så fick jag lön. På två månader jag inte fick någon lön. Jag fick ingen lön på tre månader man kan räkna. Så alla i byn var underbara. Kom med ägg, kom en kyckling (skrattar), jag lagade den spisen, av kakel. Så jag lagade med lera där i köket. Jag gjorde det underbart. Och sen var det så varmt och fint, och det var oväder ute, grenarna bara flög på fönstren av träden. Men spisen fungerade bra, och vi hade inga pengar men vi klarade oss bra ändå... .. Men ändå, jag trivdes där, jag trivdes där, jag hade inte kol för att elda. Då var det byggnaden bredvid, så jag gick genom lilla, lilla fönstret i källaren. Jätte, pytte litet fönster, i källaren, och så plockade kol från andra huset. Jag fixade det... .. Men... jag stack inte på grund av att jag kände, eller att det fanns något (entitet).

För det var så fina upplevelser, det var inte något skrämmande upplevelser... ..
jag ville vara med.

2. 3. Klas - Urmakaren och närvaro av fadern

Klas är 60 år och kommer från Österrrike men har sedan trettio år tillbaka varit bosatt i Sverige. Klas hade inte haft paranormala upplevelser tidigare och trodde inte på entiteter. För femton år sedan flyttade Klas till ett hus i Valbo med sin dåvarande fru (Inger) och sina två barn. En kväll när Klas var ensam hemma hörde han ytterdörren öppnas och stängas och hur någon gick upp för trappan till hans dotters rum. När Klas strax efter gick för att prata med sin dotter var hon inte där. Klas dotter upplevde vid flera tillfällen att någon lutade sig över henne när hon låg i sängen på kvällarna.

Michel (Klas dotter) har sagt flera gånger, det var någon som böjde sig över henne i rummet, en trappa upp. Det var alltså hälften vind, hälften var ett rum. Där fick Michel sitt rum. Och det har hon sagt flera gånger, det var någon som var i hennes rum. Som böjde över henne, men inte någon som alltså vill henne illa bara, det var nåt som, samtidigt som ett med klockan det var alltså som, ingenting ont i det huset. Bara att det fanns någon som vill ha kontakt. Så, så det var, tyckte, så egentligen är jag inte skrockfull, men det, det, märkte jag. Ja, sen var jag då. Satt ensam hemma igen... och Michel kommer, och jag tänkte, vad nu då, och hon var alltid med sina kompisar, ja, pojkar kanske... och en kväll hörde jag tyckte det var någon sakta öppna dörren och stängde igen, och jag tänkte vad skulle hon, och så hörde jag trappen, upp för trappen. Och jag tänkte "ja, jag låter henne gå, så går jag upp sen och överraskar henne" ... jag vänta ett tag, så vart det tyst. Jag gick upp, jag tänkte "har hon lagt sig på en gång?" Jag tittade, hon var inte där...

Klas hade flera år tidigare fått en väggklocka av sin mor, som hans dotter, genom ett missöde, haft sönder när hon var liten. Klas tyckte att klockan var vacker och valde att sätta upp den trasiga klockan på väggen i vardagsrummet i det nya huset. En kväll när Klas var ensam hemma märkte han plötsligt att klockan tickade och slog för varje hel och halvtimme. Klas kunde inte finna någon logisk förklaring till att klockan gick och kom att tänka på att det tidigare bodde en urmakare i huset och att huset även hade använts som urverkstad. Klas förstod vid det tillfället att det var den avlidna urmakaren som hade reparerat klockan och att det även var urmakaren som hade orsakat de tidigare upplevelserna.

Det var en urmakare som har bott där... jätte länge va. Och han dog där, när, jag vet inte riktig... Men alltså, jag har inte brytt med i det förens det med klockan. När Michel var... innan vi flyttade till Strömsbro i alla fall, bodde vi i stan... då tog hon i den där klockan där, den här klockan föresten som hänger här, med sån där vikt och sådär, tog hon i och klockan ramlade ner och klockan var verkligen sönder alltså. Det gick inte att fixa till... det... det kan jag stå för. Jag har aldrig mer brytt mig om den klockan, den hängde bara som prydnad. Och en natt jag satt, det var ganska så sent. Jag tittade på klockan, den började ticka och slå varje halvtimme. Och jag tänkte, jag frågade min ex (Inger): ”Har du gjort något med klockan?”, ”Nej, jag har aldrig rört den där klockan”. Och då började jag tänka på den här urmakaren ... om han som goda spöket, kom och lagade min klocka, det var helt omöjligt att den där klockan skulle funk... .. Och det var det mest alltså konstigaste jag har vart med om i mitt liv faktiskt. Ja, den går fortfarande, jag har bara inte tagit, den slår ganska så högt när den slår va. Han (urmakaren) har väl bott där flera år, tjugo år kanske, jag vet inte. Det var alltså en, en, urmakarverkstad, han bodde där och kanske sin fru också, jag vet inte.

Efter upplevelsen med klockan började Klas att förnimma närvaro av sin far som hade avlidit femton år tidigare. Klas tyckte att det var underligt att närvaron av fadern kom vid den tidpunkten i hans liv, eftersom att han inte tidigare hade känt av faderns närvaro.

Närvarokänslan av fadern beskriver Klas vara mycket påtaglig och ibland kändes det som att fadern kom in genom dörren och ställde sig bredvid honom. Klas mådde bra vid tiden för upplevelserna, vilka upphörde först när han flyttade från huset. Närvarokänslan av fadern slutade tidigare; i samband med att Klas halvbror, kusin och kusinens fru under en kort period blev allvarligt skadade i trafikolyckor. Klas tror att närvaron av fadern upphörde eftersom att hans bror och kusin behövde fadern mer än Klas.

... Det var bara det att det var den där känslan att, att, att, öhm, någon kom in i rummet. Vet du att det, det var en konstig känsla, man, det går, det kanske är svårt att beskriva, men jag, jag kände att han var här ganska enkelt. Det är bara så. Han sa icke någonting eller någonting, han bara fanns vet du, så det, det att prata någonting, jag kände den närvaron, det var han. Så det, det är, man känner på sig... .. du vet ibland känner man också när det är någon fara eller något sånt där, det, det är likadant... .. Det huset var som nåt lite magiskt... Att... min pappa var död... öh... sen sjuttiofem va... men ibland var han, det, öh, som om han skulle öppna dörren och kliva in. Förstår du. Jag kände en närhet som var nästan som, som, alltså ruskigt, och jag tänkte så ”nä, nä, nu börjar jag bli tokig va”. Och det pågick ibland så att nu står han bredvid mig. Det var någonting som alltså var det,

han, han, var där. Så det va, jag ger mig inte... men sen, rätt som det är, var det slut med det. Och vet du vad som händer? ... Min halvbror hade kraschat med bilen och den fruktansvärd, så han överlevde, men inte mer än det. Och samtidigt min kusin Frank, han också kraschade. Han miste synen, han miste benen och alltihopa, och de kraschade nästan samtidigt. Och efter har jag inte fått någon kontakt mer (med fadern). Det är någonting, så dom behövde han mer än mig, det var någonting... Så det vart något det också att... .. du vet att man känner att nu, nu, när jag satt uppe ensam. Inger kanske åkte till Göteborg eller vad det var, eller någon syjunta. Och då satt man där och läste, och tittade över lektioner sen när jag var som lärare... så då ofta, ja, då vart det plötsligt... och då hade jag inte druckit någonting. Så, annars, ”Herregud, nu har jag har druckit för mycket nu börjar jag bli surrig” helt nykter. Man känner det på, när det är någonting, öh, i luften sådär, det vart, det vart lite tyckte jag. Det var bara det huset jag upplevt det.

Entitetupplevelserna som Klas hade skedde nästan uteslutande i vardagsrummet på kvällarna när Klas var ensam hemma. Klas var inte rädd för entiteterna eftersom att han inte upplevde att de ville hans familj illa, utan enbart ville ha kontakt.

I och med entitetupplevelserna i huset började Klas tro på entiteter. Klas tycker att det känns som om huset han bodde i var magiskt och att det var på grund av huset som han hade upplevelserna.

2. 4. Therese - Luktförnimmelse och närvaro av morfadern

Therese är 39 år och bor i Västerås med sin sambo. När Therese var liten hade hon återkommande audiella prekognitiva upplevelser, vilka upphörde när Therese kom upp i tonåren. När Therese och hennes sambo flyttade till sitt nuvarande hus började hon förnimma dunster av cigaretttrök. Therese hade en tid innan luktförnimmelsen slutat att röka, och trodde därför att hon inbillade sig. Efter en tid berättade Therese sambo, att även han hade känt dunsterna av cigaretttrök. När Therese förstod att luktförnimmelsen kom från en okänd källa började hon att undersöka om det var någon bekant eller släkting som nyligen hade avlidit och som kunde kopplas till rökluften. När Therese inte fann någon avliden anhörig som kunde relateras till luktförnimmelsen försökte Therese att få kontakt med entiteten som orsakade rök dunsterna, men utan resultat. När Therese senare besökte ett medium frågade hon mediumet

om luktförnimmelsen. Mediumet berättade att det under fyrtioalet hade varit en man i huset som rökte mycket, och vars ande av någon okänd anledning hade återvänt till huset.

Men när jag köpte hus, med min nya sambo så. Då hade jag slutat röka, jag hade lovat honom att sluta röka och det höll jag ju för jag mådde inte bra av det själv. Och, ibland så kände jag att det kom såna här såna här cigarett-rökpuffar... och så gick och vädrade och kunde inte förstå hur det var och så kunde det vara borta. Jamen jag inbillar mig väl, för det gör man ju. Å... en kväll då vi satt båda två i soffan och tittade på teven... vi satt alldeles bredvid varandra. Och så kom den där puffen, och min sambo tittade ju på mig och jag kände då "ja ja" kände jag. "Men vad är det då?" (säger Therese sambo) "Jag har gått och trott att det varit du som tjuvrökt (skrattar lite), men jag har inte velat sagt nåt, men jag har varit hemskt arg på dig (säger Therese sambo)" (skrattar lite). "Åh, jag å har gått och funderat på vem det är." Men, för jag kände inte igen det där, jag tänkte att det var någon som kom och hälsade på som, jag ringde och hör om de kände någon som rökt som gått bort... och jag blev mer och mer nyfiken, för det hände ju flera gånger då, om man säger, hunden kan sitta och stirra i tomma intet sådär... (suckar lite) så, när jag träffat medium (suckar lite) för ett tag, sen så, frågade jag om han möjligen kunde uppfatta... eller om det är jag som inbillar mig, eller vi två som inbillar oss då. Att vi vill att det ska vara någonting, fast det egentligen inte är någo... och han sa att det ska finnas en man som har varit i det där huset någon gång på fyrtioalet... på besök, i någon månad eller någonting sånt där, som rökte väldigt mycket. Och att det är han då, som har kommit tillbaka, av någon anledning då. Men det finns ingen, som jag kan fråga om det stämmer för att jag vill ju naturligtvis ta reda på... om det verkligen stämmer då... men det är ju grannar och så som inte bott där så länge så det finns ingen att fråga... .. och ... sen för ett tag sen, så kom det som en annan det var också en sån där tobaksdoft, men det är mer att man haft det såhär på händerna (visar en gnuggande rörelse med händerna) och hållit på med den, så det luktar inte rök, utan mer, ren tobak. Så då tänkte jag att han kanske rullar sitt själv då (skrattar lite)... eller d, möjligen höll på med pipa eller någonting och stoppade upp det där då. Så jag har frågat rätt ut i luften... *den där*, men jag har liksom, inte fått något mer. Så jag tänkte att de kanske kunde släppa någonting i golvet eller någonting, men det har inte hänt d... så att, jag är, väldigt nyfiken, jag mig inte rädd, jag aldrig rädd när jag är ensam hemma och sådär för det är ingen obehaglig stämning och sådär, det är det inte.

Kort efter luktförnimmelsen började Therese även att känna en närvaro som var oberoende av luktförnimmelsen. Therese uppfattade närvaron som sin morfar, vilken hade avlidit flera år tidigare. Therese behövde få svar på frågor som tyngt henne om hennes och morfaderns

relation och ställde därför frågor till morfaderns ande. Efter en tid kände Therese att hon fick svar på sina frågor, svaren från morfadern yttrade sig som plötsliga insikter.

En tid efter besökte Therese ytterligare ett medium för att få veta mer om entiteten som orsakade luktförnimmelserna. Mediumet gav en beskrivning av entiteten som Therese tyckte stämde in mycket bra på hennes morfar, trots att han inte rökte. Mediumet gav även Therese svar på de frågor som hon tidigare hade ställt till sin morfar i hemmet och bekräftade de tidigare svaren som Therese hade fått av morfadern. Morfaderns svar på Therese funderingar om deras relation var mycket betydelsefulla för Therese. Efter besöket hos mediumet upphörde rökluften och ersattes av en lukt av ren tobak, vilket gjorde att Therese funderade på om entiteten möjligtvis rökte pipa när han levde. Therese upplevde inte händelserna i huset som obehagliga, utan var mer nyfiken på dem. Therese ser inget samband mellan närvarokänslan och luktförnimmelsen.

Jag har aldrig känt att... ehm, att, det har varit någon, något annat än, har det varit cigarettök har det bara varit det. Utan den här närvaron... det... jag tror... att det... att det, att det är väl, morfar som har varit och hälsat på. Jag har, jag har grälat lite på honom (skrattar lite)... och, han... jag inbillar mig att... det är han som vill, tala om att... ... att "jag har lite fel då" (... ...) Och, i... ni i helgen så jag fick bara för mig, det var en mäsas i Sandviken, Hälsomässan... Och, där satt det ett medium, det stod att hon var medium sådär. Och jag stod länge och vela, ska jag verkligen betala mina sista pengar för att lyssna på henne. Jag blir säkert besviken. Men hur det var så gick jag och satte mig... och... hon berättade bara att, att, hon ska förmedla hur den (entiteten) ser ut. Det den får kontakt med. Och när hon beskrev, det var ju liksom, det var ju klockrent morfar tyckte jag... och, då berättade hon ju precis det här som jag har gått och funderat på, och varit lite grann, att jag. Att så inte var fallet. Att, så att, det är han som har varit där, och nästa gång... då skulle han även... då skulle det komma en luktförnimmelse och han rökte inte... ja, jag är ju nästan säker på att det blir väl hans rakvatten eller nåt (skrattar lite) som han hade på sig på söndagar. Det gjorde han, det är det jag känner liksom, var han då.

Vid tiden då upplevelserna började uppger Therese att hon mådde relativt bra. Therese bor kvar i huset och upplevelserna fortgår.

2. 5. Sammanfattning av meningsfulla entitetupplevelser

Entitetupplevelserna uppfattades som positiva för samtliga i kategorin med meningsfulla entitetupplevelser. Frida blev först rädd för apparitionen av den brinnande mannen, men hon omvärderade upplevelsen dagen efter, och kände sig i stället mycket stolt över att ha haft upplevelsen. En gemensam faktor för de intervjuade med meningsfulla entitetupplevelser, och kanske den viktigaste, är att upplevelserna gav percipienterna en ny syn på livet och svar på betydelsefulla personliga frågor. Upplevelserna lade grunden till Fridas och Klas tro på entiteter samt stärkte Therese och Annas redan befintliga tro. I Fridas och Klas upplevelser var föremål involverade och verkar ha varit avgörande för deras tro på entiteter samt för tolkningen av upplevelserna. Morgonen efter upplevelsen var Fridas rum städat och hennes favoritdocka satt i en hälsande pose vid hennes säng. Frida tror att den brinnande mannen eventuellt kom för att beskydda henne. Klas klocka som han hade fått av sin mor började plötsligt gå igen efter att ha varit trasig en längre tid. Klas tror att entiteten i de primära upplevelserna (det vill säga, upplevelserna med urmakaren) ville få kontakt. Anna började efter upplevelsen att tro på själens överlevnad efter döden vilket resulterade i att hon fick en ny människosyn och började bemöta människor på ett bättre sätt. Upplevelsen gav Therese en ny förståelse om hennes och morfaderns relation.

Annas och Fridas primära upplevelser var manliga apparitioner. Apparitionen i Annas upplevelse var tydlig och bar synbart ålderdomliga kläder, medan apparitionen som Frida upplevde var mer abstrakt och symbolisk till sitt yttre. Klas och Therese primära upplevelser uttrycktes inte genom apparitioner utan genom audiell förnimmelse, påverkan av föremål samt genom luktförnimmelse. Frida hade ingen tydlig sekundär upplevelse till skillnad från de övriga i kategorin. Förutom i Fridas fall är de primära upplevelserna (i kategorin) inte av en kontaktsökande karaktär, det vill säga, entiteterna i den primära upplevelsen sökte inte aktiv kontakt med percipienten.

Klas och Therese sekundära upplevelse uttrycks i form av avlidna anhörigas närvaro. Det som skiljer Klas och Therese sekundära upplevelse åt, är hur de tolkar den primära upplevelsen i förhållande till närvarokänslorna. Therese första reaktion efter att hon insett att rökluften kom från okänd källa, var att lukten var orsakad av en nyligen avliden anhörig, varpå Therese började förnimma en närvaro som hon förstod var hennes morfar. Kort efter att Klas hade kommit underfund med att upplevelserna var orsakade av urmakaren började Klas uppleva närvaro av sin far. Anna förnimmer närvaro och kyla på dagarna där hon på nätterna

percipierar apparitionen. Anna relaterar närvarokänslan till den primära upplevelsen, till skillnad från Klas och Therese, vilket kan bero på att hon kände närvaro där apparitionen brukade synas på nätterna. Frida var den enda i kategorin som inte förnam en närvarokänsla. För samtliga har upplevelserna skett när det har varit lugnt kring percipienterna och/eller när de har varit ensamma.

De intervjuades upplevelser var relaterade till ett hus och andra personer än de intervjuade har haft entitetupplevelser på platsen. Förutom Therese, tror samtliga i kategorin att upplevelserna är kopplade till huset; den vanligaste förklaringen är att huset är gammalt. Frida har även funderat på om upplevelserna beror på att hennes hus ligger isolerat i skogen och därmed drar till sig avlidnas andar och väsen. En annan gemensam uppfattning är att entiteterna är avlidna människor. Emellertid är Frida mer tvekande i sin uppfattning till om hennes upplevelser beror på avlidna människor, och funderar på om entiteterna i hennes hem även kan orsakade av ett väsen. Vid tiden för upplevelsen uppger de intervjuade att de mådde relativt bra¹⁹.

Klas, Therese och Fridas entitetupplevelser uppträder spontant medan Annas upplevelse skiljer sig från de övriga genom att vara konstant på platsen. Anna och Klas blev mycket fästa vid entiteterna och känner en viss saknad efter entitetupplevelserna. Klas och Annas upplevelser upphörde i samband med att de flyttade från husen där de hade upplevelserna. För Klas upphörde emellertid förmimmelsen av fadern tidigare, i samband med en familjetragedi. Frida och Therese bor kvar i sina hus och har fortfarande spontana entitetupplevelser. Alla (i kategorin) utom Klas hade paranormala upplevelser som barn.

3. Jungiansk analys av meningsfulla entitetupplevelser

Kategorin ”meningsfulla entitetupplevelser” kan inte direkt koppas till en personlig kris, trauma eller depression²⁰. De intervjuade mår relativt bra och upplevelserna har gett dem bland annat en ny och positivare syn på livet samt bidragit till personlig utveckling. Analysen av intervjuerna har visat på att percipienterna i denna kategori troligtvis tillhör

¹⁹ Se tabell 1 & 2.

²⁰ Se tabell 4.

inställningstypen *extroverta*. En extrovert personlighetstyp riktar mer eller mindre libidon (den psykiska energin) utåt, mot objektet (entitetupplevelsen).²¹

De meningsfulla entitetupplevelserna innehåller en primär upplevelse som verkar kunna relateras symboliskt till percipientens sekundära upplevelse, vilka tillsammans ger en symbolisk helhet som kan analyseras jungianskt.

3. 1. 1. Jungiansk analys av Fridas entitetupplevelse

Den brinnande skepnaden som kommer in i Fridas rum kan tolkas som en vägvisare i tider av förändring. I alkemiska texter är dessa väsen *homunculus*²² vilken beskyddar och guidar percipienten, men förblir kvar i bakgrunden (i det omedvetna) för att ge percipienten vinkar om att använda intuitionen för att komma vidare i livet. Den brinnande skepnaden kan även tolkas som den romerska guden Mercurius, vilken är en personifikation av det omedvetna som visar percipienten vägen till förståelse om sig själv. Mercurius är även förmedlare till insikten om att livet innehåller död och transformation. Ett barns första möte med sjukdom, död och det som av barn ofta kan uppfattas som okänt och skrämmande, är tvunget att övervinnas. Situationen med Fridas upptäckta hörselskada var påfrestande för Frida och var en ny och skrämmande situation för henne som hon måste övervinna. Den brinnande gestalten visar Frida att hon ska använda sin intuition för att klara sig igenom den nya, skämmande situationen. Denna typ av vägvisare kan uppfattas som skrämmande, men har ofta med sig en ”skatt”, vars syfte är att bli upptäckt av percipienten för att förmå denne att ta till sig budskapet. Till exempel kan ett folktroväsen i form av en liten arg dvärg, ha pengar gömda i en säck som senare upptäcks av percipienten. Även hustomtars och pysslingar tillhör denna typ av väsen, och hustomtars ”sysslor” som att ge djuren på gården mat och lägga fram borttappade objekt, kan tillskrivas denna kategori.²³ ”Skatten” upptäcker Frida på morgonen när hon vaknar och hennes rum är städat och hennes favorit docka sitter i en vinkande ställning bredvid sängen. ”Skatten” vände Fridas skrämmande upplevelse till att bli positiv och hon kunde därmed ta till sig budskapet från gestalten om att hon skall använda sin

²¹ Jung, 1941, s. 326.

²² ”*Homunculus*” betyder ”liten man”.

²³ A. Jaffé, 1999, s. 105-116.

intuition för att klara sig genom den nya situationen. Den positiva vändningen gjorde henne stolt och öppnade Frida för fortsatta entitetupplevelser.

3. 1. 2. Jungiansk analys av Annas entitetupplevelse

Anna tolkade att entitetupplevelsen var orsakad av en avliden persons ande. Anna känner att hon tidigare har stått den manliga apparitionen nära, men vet inte vem han kan vara. Att Anna kände samhörighet med mannen kan tyda på att apparitionen var en animus och den positiva reaktionen Anna fick av upplevelsen visar på att entiteten var en positiv animus. En av den positiva animus kvaliteter är att den ger percipienten en möjlighet till nya tankar samt ger ett nytt positivt perspektiv på tillvaron.²⁴ Att den sekundära upplevelsen var otydlig i Annas upplevelse, kan bero på att den primära upplevelsen var ständigt närvarande och så pass symboliskt tydlig, att ingen tydlig sekundär upplevelse var nödvändig, det vill säga, stimuli av den primära upplevelsen var tillräcklig för att aktivera och aktualisera Annas animus komplex.

3. 1. 3. Jungiansk analys av Klas entitetupplevelse

Eftersom Klas inte hade haft tidigare paranormala upplevelser och inte trodde på entiteter är det möjligt att Klas var i behov av en paranormal upplevelse av fysisk karaktär. Klockan från Klas mor började ticka och slå varje hel- och halvtimme efter att ha varit trasig en längre tid. Upplevelsen med klockan öppnade Klas för möjligheten att sällsamma upplevelser kunde vara orsakade av entiteter (urmakaren). Vid insikten av detta blev Klas i samma stund mottagligare för sublim symbolisk information som kom till uttryck i en sekundär upplevelse i form av en närvaroförnimmelse av fadern. När en klocka slår, markerar den en avgörande händelse (liksom en trumvirvel), och åstadkommer ett psykiskt gensvar i percipientens känslor som gör att percipienten känner att en avgörande händelse är på väg att ske.²⁵ Symboliken finner man även i förhållandet mellan den primära upplevelsen av urmakaren och Klas sekundära

²⁴ C. G. Jung, 1974, s. 189-194.

²⁵ M-L. Von Franz, 1997, s. 155-166.

upplevelse av fadern. Klockan och tiden är en symbol för transformation och slutet på ett liv; det är inte ovanligt att klockor finns med i västerländska entitetupplevelser. Klockor symboliserar även tidens gång och det förflutna.²⁶ Urmakaren reparerar klockor - reparerar tiden och upplevelsen aktualiserar samt aktiverar Klas sekundära upplevelse i form av en sublim upplevelse av fadern. Eftersom Klas upplevde faderns närvaro, är det autonoma komplexet troligtvis relaterat till fadern.

Närvaron av fadern försvinner i samband med en familjetragedi, vilket kan tyda på att Klas reaktion blockerade den tidigare sublimes informationen som möjliggjorde förnimmelsen av fadern.

3. 1. 4. Jungiansk analys av Therese entitetupplevelse

Therese sekundära upplevelse av närvaron av morfadern, började vid insikten om att den primära entitetupplevelsen, luktförnimmelsen av tobaksrök, kom från till synes okänd källa. Therese kontrollerade om någon närstående hade avlidit, vilket visar på att hon är öppen för att avlidna anhöriga kan besöka henne. Therese hade sedan morfaderns bortgång velat fråga morfadern om deras relation som hon funderade mycket på. Therese fick veta av ett medium att förnimmelsen av cigaretttrök var orsakad av en avliden man som under fyrtioalet hade varit på besök i (Therese) hus under en längre tid. Luktförnimmelsen var troligtvis utlösande för den sekundära upplevelsen, det vill säga, förnimmelsen av morfaderns närvaro. Rök används i olika kulturer för att stärka kontakten mellan den fysiska världen och icke fysiska världar (bland annat dödsriket). Symboliskt kan röklukten tyda på att Therese ska söka i dödsriket, det vill säga, söka i det omedvetna efter svar.²⁷ Förnimmelsen av rök kan ha öppnat Therese för sublimes budskap och aktiverat ett till morfadern relaterat komplex. Therese sökte förståelse om hennes och morfaderns relation genom att själv ta kontakt med morfaderns ande. Therese tog hjälp av ytterligare ett medium för att få veta mer om entiteten som orsakade röklukten. Mediumet berättade för Therese att entiteten var Therese morfars ande²⁸, mediumet hjälpte även Therese med svaren på hennes frågor till morfadern. När Therese kände sig tillfredställd med svaren om hennes och morfaderns relation, ersattes

²⁶ A. Jaffé, 1999, s.112, 117-120.

²⁷ A. Stevens, 1997, s. 24.

²⁸ Vissa gånger i Therese intervju är det svårt att skilja på entiteten som orsakade luktförnimmelsen och närvaron av morfadern. Hos det andra mediumet verkar Therese blanda ihop de två olika upplevelserna.

luktförnimmelsen av cigaretttrök mot en lukt av ren tobak. Tobak är en vanlig offergåva till förfädersandar och gudar hos bland annat de nordamerikanska indianerna, vilket gör att luktförnimmelsen av tobak kan tolkas som en bekräftelse, eller som ett meddelande till Therese att hon har nått sitt mål genom att medvetandegöra det morfar relaterade komplexet.²⁹

4. Dolda entitetupplevelser

De intervjuade i subkategorin ”dolda entitetupplevelser” har inte fått en förändrad livssyn och de har inte funnit en större mening med entitetupplevelserna som hjälpt dem i sin personliga utveckling. Entitetupplevelserna är till synes främst personrelaterade, det vill säga, både den primära och sekundära entitetupplevelsen kretsar runt percipienten på ett mer personligt plan. Trots upplevelsernas gemensamma karaktär, är en stor skillnad på upplevelsens karaktär samt percipienternas intryck och tolkning av upplevelserna.

4. 1. Helena - Entitetupplevelse av sambo och närvarokänslor

Helena är 29 år och bor med sin sambo utanför Uppsala. Helena har innan följande händelser haft paranormala upplevelser i form av förnimmelse av närvaro. På övervåningen i Helenas hus finns en mindre korridor som leder till ett badrum/toalett samt till Helenas sambos rum, i korridoren förnimmer Helena ofta en närvaro. En natt när Helena var på väg ut från badrummet hörde hon hur någon knackade på dörren. Helena trodde först att det var hennes sambo som skämtade med henne, eftersom att han ibland låtsas att han får dörren i huvudet när hon öppnar den. När Helena tittar efter var han inte där, utan befinner sig på nedervåningen.

Hemma där jag bor nu har jag känt någonting... .. på ett visst ställe... som jag har trott har vart min sambo. Men det har inte vart det... en gång när vi hade kommit hem... det var sent... kanske två på natten eller någonting... .. eh... men min

²⁹ S. D. Gill, 1982, s. 80.

sambo. Jag kan ju berätta hela historien. Han brukar fjanta sig och låtsas att han står vid toadörren när jag öppnar toadörren, och dunka i den, och låtsas att han får en smäll (skrattar till) eh. Nä, i alla fall så var det typ en sån dunk, men det var innan jag hade öppna. Det var precis när jag skulle gå ut och så men det var liksom innan jag hann öppna. Så det var nästan som en knackning. Men när jag öppnade och ropade om det var han, då satt han nere där det var omöjligt att han hunnit ner, för våran trapp knarrar rätt så mycket också... så han skulle inte ha hunnit springa ner dit och gjort det till att jag kommit ut... .. Alltså, det skumma var att jag inte blev rädd, alltså jag blev mer fundersam och frågande, alltså han (sambo) blev nästan mer rädd än vad jag var. Han letade igenom nästan hela huset... och garderober och allting (skrattar lite).

Vid ett annat tillfälle när Helena var i badrummet och hade dörren öppen, skymtade hon en skepnad i korridoren utanför badrummet. Helena uppfattade att skepnaden var hennes sambo, trots att han inte var hemma för tillfället.

.... då har jag haft toadörren öppen, så har jag typ nästan vart säker på att min sambo har stått där, men har inte det. Alltså jag har sett någonting i ögonvrån... men det har inte vart han. Jag tror att han har vart borta då till och med, så det är liksom... Alltså, det har inte vart så himla stort, men det är som att någonting har rört sig det har inte vart så konkret så att det vart människokontur... utan det är bara... så att man precis, jag men, så att hjärnan tror att, nu kommer det en person.

Helena vet inte vad det var hon upplevde, men har funderat på om det eventuellt är den tidigare ägaren till lägenheten, eftersom att han strax innan han flyttade in i lägenheten.

Det enda är att jag vet att den som skulle, den som egentligen skulle flytta in, men han dog i alla fall... så jag tror att han knappt hann flytta in så han skulle inte ha så mycket conection, med lägenheten.

Förutom Helena har även två väninnor, oberoende av Helena, upplevt en närvarokänsla i korridoren utan för badrummet. Helena uppfattade inte upplevelserna som skrämmande, utan blev mer förvånad. Vid tiden för upplevelserna hade Helena blivit sårad av sin sambo och hon mådde mycket dåligt i relationen med honom. Helena känner att badrummet är det enda stället som hon kan slappna av på och släppa fram sina känslor. När Helena efter en tid började må bättre, upphörde upplevelserna. Emellertid kan hon ibland fortfarande förnimma en närvaro i korridoren utanför toaletten.

4. 2. Linda - Den kontaktsökande lilla flickan och påverkan av fysiska objekt

Linda är 32 år och bodde vid tiden för upplevelsen i ett hus i Skutskär med sin man och sina fyra döttrar (huset var även Lindas barndomshem). Linda har haft paranormala upplevelser sedan hon var barn i form av förnimmelse av närvaro (framförallt av negativ eller ”ond” närvaro), audiella förnimmelser och krisapparition. Lindas entitetupplevelse berör, förutom Linda, hennes yngsta och äldsta dotter. När Lindas äldsta dotter var tolv år var hon under en period mycket stressad, vilket bland annat resulterade i vad Linda benämner som ”bortfall” (hon tappade medvetandet trots att hon var vaken). I samband med krisen började dottern se en apparition av en liten flicka. Apparitionen av den lilla flickan sökte aktivt kontakt med dottern; dottern uppfattade det som att apparitionen av den lilla flickan ville leka med henne.

Min äldsta dotter har väl haft väldigt mycket att göra under den här tiden för hon har haft... Öh... Vart ju sönderstressad ungefär i samband med att det här började... .. och Hon fick även vad man kan kalla bortfall, hon tappade medvetandet fast än hon ändå var vaken... .. Det är väl det jag kan komma på som var det under den tiden hon började visa sig flickan.

Efter en tid upphörde den äldsta dotterns upplevelser av den lilla flickan, och i stället börjar den yngsta dottern (sex år), som också mådde dåligt då, att se apparitionen av den lilla flickan som hennes äldre syster tidigare hade sett. Det är i samband med den yngsta dotterns upplevelser som Linda hade sin entitetupplevelse. En kväll hör Linda hur den yngsta dottern ropar efter henne. När hon kommer upp på dotterns rum ser Linda en liten flicka som hon uppskattar vara ungefär sex år. Apparitionen av den lilla flickan var smutsig och hade mörkt hår. Hon var klädd i en trasig klänning från fyrtio- eller femtotalet (Linda beskriver klädseln som ”Carl Larsson kläder”) och hon bar på en docka utan huvud. Linda reagerade på att apparitionen såg elak ut.

Öh... då hade mina barn inte sett den här flickan några gånger, och min yngsta dotter ropar och är jätte ledsen så jag går upp... och så pekar hon mot sin garderob, den står alltså vid fönstret så det blir som ett hörn... och jag vänder mig om och tittar och då ser jag ju den här flickan stå där. Med, med, de trasiga kläderna och förklädet då... och den trasiga dockan, och hon ser jätte, ja, hon ser elak ut... inte arg, utan elak... .. och Ida då, hon säger hela tiden ”jag vill inte leka, jag vill inte leka”. Så reflexmässigt så vart ju jag ar... genom att hon såg så elak ut då. Jag bad

hennes fara och flyga faktiskt... öh... men just att jag reagerade på att... ah... vad kan det ha varit... fyrtio, femtiotal på kläderna... .. och ah, hon försvann då ... men... hon har ju kommit tillbaka några gånger... efter det. (... ..) (apparitionen av flickan är) Mellan fem och sju (år)... ungefär... så det är en liten flick... .. (Harklar sig) och sen just det då att hon släpar på den där trasiga dockan, utan huvud... .. ja, är var en pratdocka, och jag har haft en likadan, en sån där trasdocka... Fast den är huvudlös då så det är lite likt den. Det var äckligt.

Vid ett tillfälle förföljde apparitionen den yngsta dottern när hon cyklade på gatan utanför huset. Den yngsta dottern var rädd för apparitionen; Linda var inte rädd, utan kände sig arg eftersom att entiteten var påträngande och skrämde hennes barn.

... hon vill ju ha uppmärksamhet den här flickan (apparitionen)... på ett egoistiskt sätt... öh... vad hon genom att hon inte ville lyssna när min dotter inte ville lyssna, ja inte ville leka... så det ä... det är bara vad jag har talat om för min dotter, att hon bara ska ignorera henne när hon kommer... .. fast hon är ju rädd för na så hon kan inte ignorera. (... ..) Jag blev inte rädd så, utan mer för att det kändes hotande för mitt barn och för att jag ville få undan henn... Öh... och det beror helt enkelt på hur hon såg ut... det där elaka utseendet... .. så det ä... Jag var inte rädd... utan arg, blev jag nog... .. ganska rejält faktiskt.

Förutom apparitionen av den lilla flickan hände även andra saker, föremål försvann föremål spårlöst för att efter ett tag dyka upp på märkliga platser i huset och Lindas mans fantasyböcker föll ofta ut ur bokhyllan utan någon till synes naturlig förklaring. Detta var något som samtliga i familjen upplevde. Linda kan inte se något samband mellan denna påverkan av föremål och apparitionen av den lilla flickan.

Men däremot ramlar det saker ur bokhyllan och sådana grejer. Men det har jag inte kopplat till henne.

... det åker saker i golvet och saker flyttar på sig, och det märker ju hela familjen liksom... pryglar som försvinner och ... allra helst bokhyllan, min mans bokhylla, där han har sina fantasy böcker, där kan det bara säga "ras" och så åker alla böckerna ut... och det är liksom, i början var alla rädd, men nu är det liksom bara, "jaha" och så ställer man upp böckerna igen... .. så det är liksom... vad det är.

Linda har inga teorier om vad den lilla flickan är för sorts entitet, det vill säga, om apparitionen är en avliden persons ande eller om den är ett väsen. När Lindas familj flyttade från huset där de bodde upphörde entitetupplevelsena.

4. 3. Nikolaus - Fysisk förnimmelse och förföljelse av entitet

Nikolaus är 25 år och har haft paranormala upplevelser sedan han var barn i form av närvarokänsla och fysisk förnimmelse. Vid tiden för samtliga upplevelser i texten nedan, bodde Nikolaus i en lägenhet i Falun med sin fru och sin (Nikolaus hade även växt upp i lägenheten). Nikolaus och övriga familjemedlemmar har haft åtskilliga entitetupplevelser i lägenheten de bodde i. En kväll när var Nikolaus var i badrummet/toaletten fick han en kraftig knuff i ryggen av ett par kalla händer. De kalla händerna kändes igenom ryggen och till bröstkorgen, med en styrka som förde Nikulas kropp framåt.

Jag kommer ihåg att det var en decemberväll, kanske november, mycket möjligt att det var oktober, och året var 2005. Så det var inte så länge sedan. Detta hände på Myrvägen när jag stod och kissade... då, så... hände det någonting som jag tyckte var väldigt obehagligt. Öh, jag var väldig pigg, trots att klockan kanske var ganska mycket, eller, kanske inte så mycket, kanske tio, elva på kvällen. Öhhh... då hände något väldigt obehagligt. Jag ... kan inte... påstå att det var naturligt...
... .. detta är min katt, som låter just nu (Nikolaus katt jamar i bakgrunden)... nä, i alla fall, när jag stod där och kissade så plötsligt så kände jag ungefär som om någon knuffade mig och jag kände det fysiskt. För jag höll på att ramla framåt alltså, när jag kissade... och, ehm, inte bara det. När jag kände själva impakten om man säger så, själva vidrörelsen så kändes det som om något kallt gick rakt, in i, eh, gick rakt in i ryggen på mig in i bröstkorgen nästan. Och jag kände det väldigt obehagligt... ehm... ja... obehagligt och obehagligt, trots att det var det så pirrade det lite i magen, man blev lite upphetsad... på grund utav att det var lite spännande och sådär. Öm... jag blev... lite skärrad... och... jag... valde... att... stoppa in pitten och gå därifrån... .. Öm, detta... e, eller denna berättelse, eller, det här hände för ett år sen då så det var inte så länge sen. Öh, men jag har, öh. (... ..) eftersom det (knuffen) kom plötsligt och överraskande var det liksom som man blev skärrad, men annars tyckte jag att det var väldigt spännande... .. jag skulle jätte gärna uppleva det fler gånger.

Före upplevelsen i badrummet, när Nikolaus var ungefär arton år och bodde i lägenheten med sin mamma och bror (innan Nikolaus fru och son flyttade in i lägenheten), kände han att han var förföljd av en entitet. Känslan av att vara förföljd pågick i ett par år, främst på kvällarna, utomhus och i hans rum. Efter ett tag slutade entiteten att förfölja honom och höll sig enbart på Nikolaus rum. Närvaron av entiteten var konstant och var koncentrerad till ett hörn bakom sängen och Nikolaus kände på kvällarna hur entiteten stod i hörnet och betraktade honom.

På kvällarna hörde han även dunkanden samt ljud av föremål som faller och/eller förflyttades i klädkammaren som låg vägg i vägg med hans säng. Att han inte kunde se entiteten på sitt rum fann han vara mycket frustrerande

Ehh... det har hänt ju mycket på Myrvägen (lägenheten där de bodde), jag vet att ett... ett tag hade jag någonting som förföljde mig... .. hösten, vintern... Kanske på våren också... Alltså övergång från hösten, vinter, våren, om man räknar så. Och då var det... att ... inte bara när man gick ut, utan även... hemma när man låg i sängen kände man hur någon stod i hörnet och... .. tittade på en... jag vet inte om det var obehagligt, för jag blev ganska van vid det och kände inte, nä det kändes inte obehagligt... men det var mer irriterande och frustrerande faktiskt. Så kändes det, det är jag nog ganska säker på (... ..) Ja det kändes som... .. Hur än det låter så kändes det som, som ... något som vill mig någonting ... delvis... ehh... den slutsatsen tog jag... när jag liksom tänkte efter att det inte ger sig, den kanske vill någonting från mig... men... jag vet inte för det upphörde sen... alltså de här förföljelserna när jag gick ut... men... att den var kvar i mitt rum... eh... det har aldrig slutat någonsin... ehh... men jag blev så pass van så jag blev trygg med det där, och nu när vi har flyttat, när jag har bytt rum över huvud taget bytt rum så saknar jag det faktiskt.

Nikolaus tror att det var någon form av entiteter eller väsen som orsakade upplevelserna och tror att entiteterna hade ett budskap till honom men som han inte uppfattade innehållet av. Han var inte rädd för upplevelserna, utan fann dem intressanta, emellertid blev han lite skrädd av knuffen i ryggen eftersom att upplevelsen kom så plötsligt och var så stark. Nikolaus ser inget samband mellan närvaron på hans rum och den fysiska förnimmelsen eller de andra upplevelserna i lägenheten som han och hans familj hade. Under perioden då Nikolaus bodde i lägenheten i Falun var han deprimerad. Vid tiden för upplevelsen i badrummet mådde emellertid Nikolaus tillfälligt bättre.

När Nikolaus flyttade från lägenheten upphörde entitetupplevelserna. Nikolaus saknar närvaron av entiteten som fanns i hans rum eftersom att entiteten efter en tid fick honom att känna sig trygg.

4. 4. Sammanfattning av dolda entitetupplevelser

Entitetupplevelserna i kategorin med dolda entitetupplevelser har inte gett percipienterna någon ny syn på livet eller funnit något budskap i upplevelsen som lett till personlig utveckling.

De intervjuade mådde dåligt psykiskt vid tiden för upplevelserna. Nikolaus mådde dåligt psykiskt vid samtliga upplevelser, även om han tillfälligt mådde bättre vid tidpunkten för den fysiska förnimmelsen. Helena var mycket ledsen över relationen med sin sambo vid tiden för de primära upplevelserna, det vill säga, den audiella förnimmelsen och apparitionen av hennes sambo. Linda undviker att tala om hur hon mådde vid tiden för upplevelsen som både hon och döttrarna hade, emellertid mådde hennes två döttrar inte bra under perioden för upplevelserna med den lilla flickan.

Upplevelserna i subkategorin var av kontaktsökande karaktär och var även personinriktade, det vill säga, entiteten sökte aktivt kontakt med percipienterna. Linda percipierade döttrarnas upplevelse av den lilla flickan som sökte kontakt med dem. Nikolaus blev knuffad och förföljd av entiteter och Helenas upplevelser med knackningarna och apparitionen var till synes riktade mot henne. Helenas och Nikolaus upplevelser är riktade mot dem, det vill säga, de är inte passiva åskådare, vilket inte är fallet i Lindas upplevelse, som i stället är riktad mot Lindas döttrar.

Nikolaus relaterade inte den primära upplevelsen, det vill säga, den fysiska förnimmelsen med de sekundära upplevelserna, närvarokänslan och ljuden från klädkammaren. Inte heller Linda såg något samband mellan den primära upplevelsen, apparitionen av den lilla flickan, och de sekundära upplevelserna, det vill säga, fysisk påverkan av föremål. Helena kan emellertid se ett samband mellan apparitionen och knackningarna på toaletten, den primära upplevelsen, och den sekundära upplevelsen, det vill säga, förnimmelse av närvaro i korridoren utanför badrummet³⁰. Apparitionen av den lilla flickan som Linda och hennes döttrar upplevde var tydlig och bar ålderdomliga kläder, medan apparitionen som Helena upplevde var en mer diffus skepnad som Helena uppfattade vara hennes sambo. Nikolaus såg ingen apparition, utan upplevde i stället en fysisk förnimmelse av kalla händer som knuffade honom. Linda fann upplevelserna med den lilla flickan som skrämmande och negativa medan Nikolaus anser att upplevelserna var spännande och positiva. Helena konstaterade enbart att hon hade upplevelserna och funderade inte närmare

³⁰ Se tabell 1 & 2.

på vad det kunde vara. Nikolaus tror, till skillnad från Helena och Linda att han eventuellt har haft upplevelserna för att entiteten/entiteterna har ett budskap till honom, även om han inte kan tolka budskapet. Linda tolkar att apparitionen av den lilla flickan vill leka med hennes två döttrar, medan Helena inte har någon teori om vad entiteten ville henne. Helena och Linda har en diffus uppfattning om vad entiteterna kan vara. Nikolaus tror emellertid att entiteterna i hans upplevelse var väsen eller entiteter och känner, till skillnad från de övriga i kategorin, en saknad efter entiteterna. Andra personer än de intervjuade har haft upplevelser samma som de intervjuade.

Helenas primära och sekundära upplevelser sker i anknytning till badrummet/toaletten varav den sekundära upplevelsen av närvaro är konstant. Även Nikolaus primärupplevelse, knuffen i ryggen som han upplevde när han var tjugofem år, sker i badrummet/toaletten, medan de sekundära upplevelserna sker i hans rum och i klädkammaren från när han är ungefär arton år. Liksom i Helenas sekundära upplevelse är närvaron konstant på platsen, även om Nikolaus förnimmelse av närvaro den första tiden förföljde honom även utanför hemmet. Även apparitionen av den lilla flickan förföljde Lindas döttrar i, eller i anslutning till huset. Lindas sekundära upplevelse med hennes mans fantasyböcker som föll ur bokhyllan, verkar kunna relateras till en speciell plats i huset. Även Nikolaus sekundära upplevelser kan relateras till speciella platser (klädkammaren och hans rum), detta gäller även Helenas sekundära upplevelse av närvaro som är konstant i korridoren utanför toaletten. Nikolaus och Lindas upplevelser upphörde när de flyttade från huset/lägenheten. Helena bor kvar och förnimmer alltjämt närvaron i korridoren utanför badrummet; den primära upplevelsen upphörde emellertid när hon mådde bättre.

Till skillnad från Nikolaus och Linda, hade inte Helena, vad hon vet, paranormala upplevelser som barn.

5. 1. Jungiansk analys av dolda entitetupplevelser

Upplevelserna i subkategorin med dolda entitetupplevelser verkar vara riktade mot percipienten och är till synes kontaktsökande³¹. Percipienterna i denna kategori hade personliga kriser/problem och/eller var deprimerade och verkar passa in i den jungianska

³¹ Se tabell 5.

inställningstypen som introverta personer vilka fokuserar libido, det vill säga den psykiska energin, från objektet (entitetupplevelsen).³²

De dolda entitetupplevelserna innehåller en primär upplevelse som verkar kunna relateras symboliskt till percipientens sekundära upplevelse; vilka tillsammans kan ge en jungiansk tolkning av entitetupplevelserna.

5. 1. 1. Jungiansk analys av Helenas entitetupplevelse

Helenas primära upplevelse påminner visuellt och i handling om Helenas sambo. Att Helena tolkade upplevelserna vara hennes sambo och det faktum att Helena mådde mycket dåligt över relationen med sin sambo, tyder på att upplevelserna kan ha varit krisupplevelser. Krisupplevelser är vanligtvis kopplade till situationer där en närstående nyligen har avlidit eller om percipienten mår psykiskt dåligt över en situation.³³ Upplevelserna skedde när hon var i badrummet, den enda platsen som hon kände att hon kunde slappna av på, vilket troligtvis påverkade att hon hade upplevelsen av sambon vid badrummet. Även om Helena älskade sin sambo, var hon ledsen, besviken och arg på honom. Helenas motstridiga känslor över situationen kan ha resulterat i ett autonomt komplex i form av Helenas sambo.

5. 1. 2. Jungiansk analys av Lindas entitetupplevelse

Lindas upplevelse tar sin början i samband med att Lindas äldsta dotter mådde psykiskt dåligt och det var även denna dotter som upplevde apparitionen först. Man kan därmed fastställa att apparitionen blev aktiverad någon gång under perioden när hon mådde dåligt. Efter ett tag slutade den äldsta dottern att se apparitionen av den lilla flickan, och efter en tid började istället den yngsta dottern, som också mådde psykiskt dåligt, att uppleva apparitionen. Apparitionen av den lilla flickan söker kontakt och uppmärksamhet, liksom Lindas döttrar som också vill få hjälp och uppmärksamhet när de mår dåligt. Det ”övergivna barnet” kan enligt Jung visa på en total utmattning och isolering och bero på en smärtsam konfliktsituation

³² C. G. Jung, 1941, s. 328.

³³ J. Houran, R. Lange, 2001 s. 44-45.

som det inte finns någon utväg från. Det omedvetnas lösning av problemet uppstår i form av den numinösa karaktären av barnet, det vill säga, apparitionen av den lilla flickan. Den lilla övergivna flickan symboliserar även något som växer till självständighet.³⁴ Den lilla flickans trasiga och smutsiga yttre kan reflektera jaget hos döttrarna. Dockan som den lilla flickan håller i handen kan symbolisera barndom och samtidigt döttrarna själva. Att dockan inte har något huvud kan visa på att utvecklingen av en personlighet har avstannat. Skälet till avstannandet av den personliga utvecklingen brukar enligt Jaffé vara en ohygglig händelse: *”... ’huvudlöshet’ eller ’ansiktslöshet’ är vanligen ett resultat av ett mörkt eller ont dåd, ett dåd som förstör det högsta värdet i livet som kan nås, nämligen personlighet, en mans ’ansikte’.”*³⁵ Att apparitionen av den lilla flickan upplevs på liknande sätt av båda döttrarna samt av Linda, kan bero på telepati, det vill säga, omedveten överförning av den äldsta dotterns upplevelser. Baserat på Lindas tidigare upplevelser kan man tänka sig att Linda har en relativt bra ESP förmåga, vilket kan underlätta för vissa former av paranormala fenomen, däribland telepati.³⁶ Upplevelsen kan ha förstärkts av en viss förväntan på upplevelsen, grundad på den äldsta dotterns berättelse. Det kan även tänkas att det är döttrarna som är grunden till den sekundära upplevelsen, det vill säga, fantasyböckerna som faller från Lindas mans bokhylla. Fantasyböckerna kan visa på hur barnen **vill** ha det, en ”sagovärld”. En annan, mycket motstridig tolkning till den förra, kan vara att flickorna upplever att de inte får tillräckligt med uppmärksamhet av deras pappa eller att han på något sätt är en av orsakerna till att döttrarna mår dåligt.

5. 1. 3. Jungiansk analys av Nikolaus entitetupplevelse

För att tolka Nikolaus entitetupplevelser bör man börja med att tolka den sekundära upplevelsen eftersom att det är Nikolaus första upplevelse och till synes är relaterad till den primära upplevelsen. Upplevelsen av den förföljande entiteten kan ha berott på att någon situation, eventuellt i form av en entitetupplevelse i lägenheten, kan ha aktiverat ett komplex. Att närvaron av entiteten efter en tid blev konstant på Nikolaus rum resulterade i att han blev medvetnare om upplevelsen. I samband med att närvaron stannar på Nikolaus rum, börjar ljud

³⁴ C. G. Jung, 1977, s. 18-20.

³⁵ A. Jaffé, 1999, s. 35-36.

³⁶ W. F. Barrett, 2003, s. 199-299.

höras från klädkammaren som låg vägg i vägg med Nikolaus säng. Komplexets karaktär kan tolkas genom de audiella förnimmelserna i klädkammaren. Upplevelsen med ljuden från klädkammaren tyder på att komplexet är ”undanstoppat (i klädkammaren)” och är i det fördolda, det vill säga, i det omedvetna. I klädkammaren fanns föremål och kläder tillhörande Nikolas, hans bror och deras mamma, vilket kan tyda på att komplexet berör deras familjesituation och problem som blir undanstoppade och förblir olösta, och därmed kvar i det omedvetna. I den primära upplevelsen får Nikolaus en stark knuff av kalla händer i ryggen och in i bröstkorgen. I ryggen finns ryggraden, vilken man kan koppla till kundalini, ormen, som enligt indisk tradition ligger i ryggraden. När den reser sig möjliggörs kommunikationen mellan det medvetna och det omedvetna. De kalla händerna sträckte sig genom ryggen och till bröstkorgen där lungorna och hjärtat, som symboliserar liv, är placerade. Upplevelsen med knuffen i ryggen kan tolkas som att Nikolaus ”knuffades igång” psykiskt av en entitet. En omständighet som talar för det, är att Nikolaus var den enda i subkategorin med dolda entitetupplevelser som upplevde att entiteterna hade ett budskap till honom, fast han förstod aldrig vilket och tycktes inte fundera närmare över det.

6. Jämförelse av medvetna och dolda entitetupplevelser

Det som skiljer upplevelserna i de båda huvudkategorierna åt, är att de skapar, eller inte skapar, en meningsfull upplevelse för percipienterna. Genom att analysera symboliken i den primära och den sekundära upplevelsen kan entitetupplevelserna tolkas i ett helhetsperspektiv.

Att upplevelserna har upphört efter att de intervjuade har flyttat från platsen för upplevelserna är ett faktum som binder samman upplevelserna och visar på att upplevelserna troligtvis är förbundna med platsen. Det verkar även finnas en ursprunglig upplevelse på platsen (ofta den primära upplevelsen) som aktiverar en mer personligt relaterad upplevelse (vanligtvis den sekundära upplevelsen). På dessa platser (i deras hem) förefaller det som om det finns vissa speciella fokuseringsplatser där percipienten har upplevelser. I båda huvudkategorierna finns det percipienter som saknar entiteterna efter att de har flyttat; dessa personers upplevelser är tillsynes starka och/eller positiva samt pågick under en längre period, vilket kan ha resulterat i att percipienterna byggde upp en typ av relation till entiteten. I båda kategorierna finns tanken på att entiteten hade ett budskap till percipienten. Intervjuerna har

visat att i de flesta fallen har percipienten fler än en entitetupplevelse på en och samma plats. Men det är endast vid de tillfällena då den primära upplevelsen och en förnimmelse av närvaro sker samtidigt eller på samma plats, som percipienten finner ett samband mellan upplevelserna. I samtliga upplevelser har även andra personer än de intervjuade haft entitetupplevelser på platsen/huset

De flesta intervjupersonerna anser att platsen gjorde upplevelserna möjliga, medan det bara är i kategorin med meningsfulla upplevelser som percipienterna tror att entitetupplevelserna även kan ha påverkats av att de bodde i ett äldre hus. Nämnade percipienter kopplade även samman upplevelserna med avlidna människors andar. Det var endast i denna kategori som entiteten tolkades som en avliden anhörig. I dessa fall uppfattades alla entiteterna som män. Percipienterna med dolda entitetupplevelser hade svårare att tolka vad entiteterna var (om entiteten var en avliden människa, osv.) De flesta personer med meningsfulla entitetupplevelser menade att någon tidigare händelse på platsen kan ha resulterat i att entiteten blivit kvar på platsen för deras upplevelser. I båda huvudkategorierna finns dockor med i främst barns upplevelser. Entitetupplevelserna uppfattades vara mer eller mindre positiva, i de dolda entitetupplevelserna uppfattades upplevelserna som mer neutrala eller negativa.

Upplevelserna har i båda kategorierna varierat från förnimmelse av närvaro, apparitioner, fysisk förnimmelse och påverkan av föremål. Förnimmelse av närvaro är den vanligaste upplevelsen och förekommer i båda kategorierna, emellertid relateras inte närvarokänslorna i de dolda entitetupplevelserna till en specifik person (t.ex. avliden släkting), vilket är fallet i de meningsfulla entitetupplevelserna. Det var bara percipienter med dolda entitetupplevelser som upplevde någon form av förföljelse, vilket kan bero på att percipienterna i denna kategori hade svårt att tolka det sublima budskapet/budskapen. Förnimmelse av kyla inträffar i båda kategorierna, likaså en konstant upplevelse av närvaro. Hörsselförnimmelser i form av bland annat dunkande ljud förekommer enbart i de dolda entitetupplevelserna, medan påverkan av föremål uppfattades av percipienter i båda kategorierna. De dunkande ljuden kan vara ett sätt för komplexet att få uppmärksamhet. Percipienterna med meningsfulla entitetupplevelser uppfattade den fysiska påverkan som mycket positiv. För nämnda personer verkar den fysiska upplevelsen även vara ”dörren till det omedvetna”. Det rationella tänkandet sköts undan och öppnade percipienten för sublima medelanden i form av mer personliga entitetupplevelser.

7. Diskussion

7. 1. Diskussion av analysen om entitetupplevelser

Till skillnad från Jungs framställning av det autonoma komplexet, numen, som ständigt är aktivt, verkar upplevelserna i intervjuerna även vara relaterade till speciella platser eftersom att de upphör när percipienten flyttar och/eller inte vistas där. Under tiden percipienten vistas på platsen är upplevelserna spontana eller konstanta. Det är möjligt att de intervjuade kan uppleva fler entitetupplevelser om de vistas på en plats med liknande förutsättningar som vid platsen för de tidigare upplevelserna. Om percipientens psykiska material påminner ett yttre okänt stimuli, i form av en ursprunglig entitetupplevelse på platsen, verkar det som om percipientens psyke integrerar med sublima symboler från upplevelsen och uttryckas i form av en mer personligt inriktad entitetupplevelse. Om detta antagande är riktigt är det således även denna växelverkan mellan person och plats för stimuli som gör att upplevelserna upphör vid flytt från platsen. Om den ursprungliga, första upplevelsen på platsen (vanligtvis den primära upplevelsen) entitetupplevelsen uteblir, upphör även den personligt inriktade (vanligtvis den sekundära) upplevelsen. Utan den ursprungliga upplevelsens sublima symboler, kan inte heller den personligt inriktade upplevelsen existera. Man kan tänka sig att autonoma komplex är beroende av en yttre okänt stimuli, vars symbolik uppfattas av det omedvetna. Detta kan sedan aktivera ett autonomt komplex.

Intervjuerna visar på att den ursprungliga (första) upplevelsen verkar som en psykisk katalysator, vilket leder till att percipientens ESP förhöjs och omedvetet fångar upp symboler och sublima medelanden från den ursprungliga upplevelsen. Processen leder till en sekundär upplevelse, en aktivering av ett autonomt komplex som samspelar med förutsättningar på platsen. Den omedvetna interaktionen mellan percipienten, den ursprungliga upplevelsen och den sekundära upplevelsen, leder till en stigande upplevelsespiral som kan leda till personlig utveckling. När källan till fascinationens natur i en upplevelse inte är klargjord genom någon substans, utan istället genom till exempel en odör eller känsla av närvaro, kan den psykiska situationen orsaka en illusion av percipientens egna psykiska material.³⁷ Människans perception och rekonstruktionsförmåga är mycket subtil

och känslig vid stimulans och det är vanligt att en visionär bild av det som stimulerade den psykiska situationen blir återgiven. Till synes är den ursprungliga upplevelsen (vanligtvis den primära upplevelsen) stimuli, eller, grundande till den mystiska atmosfären som percipienten förnimmer som en ”yttre” kraft, vilken tränger bort rationaliteten som i vanliga fall ”skyddar” percipienten från entitetupplevelser. Upplevelsen leder till en ökad perception och förnimmelseförmåga i form av ESP.³⁸ Den förhöjda förnimmelseförmågan ger vidare upplevelser (vanligtvis de sekundära entitetupplevelserna) som till synes blir mer personligt inriktade. De nya upplevelserna förhöjer ESP ytterligare och mönstret fortgår i en uppåtgående spiral. De ursprungliga yttre stimuli (som verkar vara relaterat till platsen), resulterar till att jaget sjunker ned i det omedvetna vilket leder till en förening av yttre förnimmelser och inre psykiskt material. Den primära och sekundära upplevelsen kan analyseras som en helhet då den ursprungliga upplevelsen tillsynes innehåller fragment av det psykiska pussel som utgör komplexet.

I analysen av intervjuerna verkar det som om percipienterna i kategorin ”meningsfulla entitetupplevelser” mådde relativt psykiskt bra vid tiden för upplevelserna samt att de har en extrovert inställningstyp, medan percipienter med dolda entitetupplevelser mådde sämre psykiskt och de tycks ha en introvert inställningstyp. De extroverta percipienterna fokuserar mer eller mindre sin libido på objektet och på händelsen vilket kan förklara varför de får en djupare mening av upplevelsen, lättare bildar en uppfattning om vad entiteten är samt även kan forma en teori om syftet med upplevelsen, till exempel närvaron av en avliden släkting.

De introverta percipienterna, vilka fokuserar sin libido från objektet, kan ha svårare att skapa sig en uppfattning om entitetupplevelsen som helhet och har därför även svårare att fånga upp sublima budskap från upplevelsen. De har svårare att förstå varför de har upplevelserna och en mer otydlig känsla av vad entitetupplevelserna kan vara, till exempel om entiteten är en död människas ande eller ett väsen. Entitetupplevelsen ger dem ingen ny uppfattning om livet eller om upplevelsen har någon personlig innebörd. En följd av detta är att de ursprungliga upplevelserna är mer passiva, medan de personligt inriktade upplevelserna är mer aktiva och personkoncentrerade. Detta resulterar i att den sekundära upplevelsen kan bli intensivare och uttryckas i aggressivare form, som till exempel knackande och skrapande ljud eller förflyttning av föremål. Om den ursprungliga upplevelsen på platsen aktiverar den

³⁸ C. G. Jung, 1977, s. 146 ff.

personligt inriktade upplevelsen, kan dess budskap fångas upp av percipientens omedvetna för att medvetandegöra komplexet, vilket leder, eller inte leder, till personlig utveckling.

Ensamhet, att det är lugnt kring percipienten, verkar vara en avgörande faktor för både primära och sekundära upplevelser. Av intervjuerna har det framkommit att en första, ursprunglig, entitetupplevelse kan inträffa när som helst i en människas liv och tidigare paranormala upplevelser verkar inte vara nödvändiga för att ha entitetupplevelser senare i livet. Små barn tror vanligtvis på olika sorters entiteter och har ofta högre ESP än vuxna. Emellertid avtar ESP allt eftersom barnet träder in i vuxenvärlden och får ett mer rationellt västerländskt synsätt.³⁹ Rädslan för entiteter är en arkaisk instinkt vilken förträngs med rationalitet.⁴⁰ Om ett barn inte har entitetupplevelser, utan enbart tror på entiteter, kommer det med största sannolikhet att förlora tron på entiteter när det indoktrineras i det rationella tankesättet. Med största trolighet kommer barnet inte heller att börja tro på entiteter i vuxen ålder om det inte får logiska bevis som passar det rationella tankesättet. Om barnet däremot fortsätter att ha entitetupplevelser under introducerandet av det rationella tänkandet, kommer det troligtvis även att tro på entiteter i vuxen ålder. Denna intervju visar att de personer som hade entitetupplevelser som barn, även hade upplevelser senare i livet. En av de intervjuade hade inte haft någon tidigare upplevelse, varken som barn eller vuxen, och hade heller ingen tro på entiteter. När denne sedan hade entitetupplevelser omvärderades denna uppfattning. Tron på entiteter bortrationaliseras så gott som alltid i tidig ålder av föräldrar, media och skola; till skillnad från traditionella västerländska religiösa upplevelser som bejakas av samhället. Den arkaiska rädslan för entiteter samt bristen på en socialt grundad och accepterad tro på entiteter, pekar på att en tron på entiteter, främst är grundad på erfarenhet av självupplevda entitetupplevelser.

Sjödin visade i sin undersökning⁴¹ att det främst är ensamstående människor som tror på entiteter. Samtliga intervjuade i denna uppsats levde i någon form av relation vid tiden för upplevelserna, men skedde nästan uteslutande när de intervjuade var ensamstående och/eller det varit lugnt kring dem. Det är möjligt att det stadium av ensamhet och lugn som människor ofta upplever när de bor själva, underlättar för entitetupplevelser. Eftersom att upplevelserna verkar vara grunden för en tro på entiteter, kan detta förklara Sjödins resultat.

³⁹ A. Jaffé, 1999, s. 173 ff.

⁴⁰ C. G. Jung, 1977, s 143 ff.

⁴¹ U. Sjödin, 2001.

Sjödins undersökning har även visat att det främst är kvinnor som tror på entiteter. I olika kulturer föreställs kvinnor ha en bättre förbindelse med andevärlden, det vill säga, det omedvetna, än män.⁴² Kvinnors relation med andevärlden (det omedvetna) resulterar till att kvinnor eventuellt är mottagligare för sublimes budskap, även i form av entitetupplevelser. Att kvinnor till större del tror på entiteter, stödjer det tidigare påståendet om att en tro på entiteter främst är grundat på personliga upplevelser. Sjödins undersökning hade troligtvis fått ett bredare och intressantare perspektiv, om Sjödin i frågeformuläret även hade efterfrågat entitetupplevelser i samband med en tro på entiteter.

Sjödin menar också att en tro på entiteter har en tröstande verkan för människor som känner en oro inför framtiden, vilket kan stämma överens med analysen av intervjuerna i denna uppsats. Entitetupplevelserna tyckes ge hälften av percipienterna en meningsfullare tillvaro samt ge percipienter i båda kategorierna spänning och trygghet. Dessa kan leda till en personlig utveckling och/eller en ökad livskvalitet. Hur de intervjuade mådde psykiskt vid tiden för upplevelsen verkar inte ha påverkat själva möjligheten till upplevelsen. Den psykiska faktorn verkar däremot påverka om upplevelsen blir meningsfull eller dold för percipienten samt hur upplevelsen kommer till uttryck, det vill säga, om upplevelsen är utåt agerade (t.ex. förflyttning av föremål, dunkande ljud osv.) eller relativt lugna. Oavsett om upplevelserna var meningsfulla eller dolda, uppfattades entitetupplevelserna oftast positivt. Denna intervju har även visat att percipienter med dolda entitetupplevelser kan behöva vägledning i tolkningen av upplevelserna för att förstå och ta till sig dem.

7. 2. Metoddiskussion

Det var svårt att finna personer över sextiofem år till intervjun och enligt Sjödin avtar tron på entiteter med åldern. Orsaken till detta kan man enbart spekulera om, men troligtvis beror inte den avtagande tron på att äldre människor har haft färre entitetupplevelser. En faktor som man bör reflektera över, är att ett flertal människor tillhörande den äldre generationen har växt upp i ett samhälle där folktröväsen, som till exempel vittror, pysslingar, gårdstomtar, ansågs som en relativt vanlig del av livet, vilket gör att de troligtvis inte tolkar folktröväsen som entiteter. Begreppet folktröväsen existerar i stort sett inte i den moderna föreställningsvärlden; ett

⁴² C. G. Jung, 1964, s. 177 ff.

flertal av de upplevelser som tidigare tillskrevs folktroväsen, tolkas idag som ”spöken” och andar. Då entiteter omfattar alla ”okända väsen”, borde en tydligare beskrivning av begreppet entitet ha skett inför sökandet av intervjupersoner. Ett sådant handlande kan mycket väl leda till att man finner äldre åldersgrupper med entitetupplevelser ⁴³.

Inställningstyper som nämns i analysen har framkommit genom tolkning av befintligt material i intervjuerna. En mer omfattande undersökning kunde ge ett tillförlitligare resultat på om huruvida introverta personer kan relateras till dolda entitetupplevelser och extroverta personer till meningsfulla entitetupplevelser. Ungefär hälften av de intervjuade fann det svårt att berätta närmare om sin psykiska och sociala situation under perioden för entitetupplevelserna i dessa fall har detta tolkats utifrån vad som framkommit i övrigt. En mer naturlig och avslappnad konversation om situationen som helhet hade kunnat uppnås genom upprepade intervjuer med intervjupersonerna, då det kan vara svårt att helt öppna sig för en främmande person (intervjuare) som man inte känner sedan tidigare.

Djupare intervjuer av percipienterna, deras anhöriga och andra boendes upplevelser på den aktuella platsen skulle ge ökad förståelse för upplevelserna och ge möjlighet till djupare analys av händelserna. En mer omfattande undersökning borde även göras kring fokuseringsplatsernas (de platser i huset där upplevelsen sker) symbolik, då det i analysen tyder på att även platserna kan tolkas ur ett meningsfullt symboliskt perspektiv. Aktiv imagination kan vara ett bra redskap i undersökningar av entitetupplevelser.

Aktiv imagination kan ge en bättre förståelse av entitetupplevelserna och eventuella fokuseringsplatser.

Upplevelser i uppsatsen kategoriseras som primära och sekundära. Dessa kategorier kan vid en mer omfattande undersökning av entitetupplevelser stärkas eller förkastas, få en annan innebörd eller kanske beskrivits som ”utlösande upplevelse” och ”följd upplevelse”. Fortsatta studier i ämnet får utveckla detta.

⁴³ Om Sjödin hade tagit med folktroväsen i kategorin ”spöken” i sin undersökning, hade troligtvis även han fått ett annat resultat i undersökningen.

7. 3. Slutsats

Slutsatsen är att entitetupplevelser i huvudsak är uppbyggda av primära och sekundära upplevelser, varav den ursprungliga entitetupplevelsen (vanligtvis den primära upplevelsen) verkar vara nödvändig för att en personligt inriktad entitetupplevelse (vanligtvis sekundära upplevelser) ska inträffa. De personinriktade upplevelserna är autonoma komplex, vilka blir aktiverade av vissa förutsättningar på en bestämd plats. Förutsättningarna är till synes en interaktion mellan en omedveten kombination av faktorer på platsen och percipienten. Den omedvetna kombinationen av faktorerna resulterar i situationer som stimulerar till en personligt inriktad entitetupplevelse. Beroende på percipientens personlighetstyp kan entitetupplevelsen ge percipienten en meningsfull upplevelse som kan leda till personlig utveckling.⁴⁴

Vidare visade intervjuerna på att en tro på entiteter troligtvis främst är grundad på personens erfarenhet av självupplevda entitetupplevelser.

⁴⁴ A, Jaffé, 1999.

Litteratur

- Alvesson, M., Sköldberg, K., *Tolkning och reflektion – Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*, Studentlitteratur, Lund, 1994.
- Hark, H., *Jungianska grundbegrepp från A till Ö*, Walter-Verlag, Schweiz, 1993.
- Houran, J., Lange, R., *Hauntings and Poltergeists - Multidisciplinary Perspectives*, McFarland & Company, Inc., United States of America, 2001.
- Jaffé, A., *An Archetypal Approach to Death Dreams and Ghosts*, Daimon Verlag, Schweiz, 1999.
- Jung, C. G., *Jung on Synchronicity and the Paranormal*, Pinceton University Press, United States of America, 1997.
- Jung, C. G., *Människan och hennes symboler*, Aldus books limited, England, 1964.
- Jung, C. G., *Om psykisk energi, drömmar och arketyper*, Walter –Verlag, Schweiz, 1977.
- Jung, C. G., *Psykologiska typer*, Bokförlaget Natur och Kultur, Stockholm, 1941.
- Kast, V., *Att väcka intresse och nyfikenhet – långtråkighetens betydelse*, Natur och Kultur, Sverige, 2003.
- Sjödin, U., *Mer mellan himmel och jord?*, Verbum förlag, Sverige, 2001.
- Stevens, A., *Privata myter*, Anthony Stevens, Sverige, 1995.
- Religionsvetenskapliga skrifter nr 61, *Metodkompassen – Kulturvetarens metodbok*, Åbo Akademi, Finland, 2003.
- Von Franz, M-L., *Sago tolkning*, Kösel-Verlag GmbH& Co, Tyskland, 1986.
- Barrett, W. F., *Hauntings And Poltergeists*, Psychological Research, Kessinger publishing, England, 2003.

Tabell 1. Entitetupplevelserna i gestaltning & struktur

Primär uppl.	Frida	Anna	Therese	Klas	Helena	Linda	Nikolaus
<i>Apparition</i>	X	X	-	-	-	X	-
<i>Audiell förnimmelse</i>	-	-	-	X	X	-	-
<i>Fysisk förnimmelse</i>	-	-	-	-	-	-	X
<i>Luktförnimmelse</i>	-	-	X	-	-	-	-
<i>Närvarokänsla</i>	-	X	-	X	-	-	-
<i>Fysiskt objekt</i>	Dockan.	-	-	Klockan.	-	-	-
<i>Förföljelse av entitet</i>	-	-	-	-	-	X	X
<i>Symbol</i>	Svart man m. eld & docka.	Vänlig man i äldre kläder.	Cigarettrok & tobakslukt.	Klocka & klockmakaren.	Helenas sambo.	Liten flicka i äldre trasiga kläder & docka utan huvud.	Knuff av kalla händer genom ryggen.
<i>Platsen för den primära uppl.</i>	Vid dörren till Fridas rum.	Nedanför trappan (dörr).	Ingen bestämd plats.	Vid ytter dörren & trappan.	Vid dörren till badrummet.	Yngsta dotterns rum.	Badrummet.
<i>Har aktivt sökt kontakt med entiteten.</i>	-	-	X	-	-	-	-
<i>Uppl. skedde Kl. 16-06</i>	X	X	X	-	X	X	X
<i>Uppl. skedde Kl. 06-16</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Obestämd tid</i>	-	-	X	-	-	-	-
<i>Uppl. positiv</i>	X	X	X	X	-	-	X
<i>Uppl. negativ</i>	X	-	-	-	-	X	-
<i>Konstant uppl.</i>	-	X	-	-	-	-	-
<i>Uppl. upphörde</i>	Bor kvar (pågår).	Flytt.	Bor kvar (pågår).	Stress/Flytt.	När Helena mätte bättre	Flytt.	Flytt.
Sekundär uppl.	Frida	Anna	Therese	Klas	Helena	Linda	Nikolaus
<i>Apparition</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Audiell förnimmelse</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Fysisk förnimmelse</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Luktförnimmelse</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Närvarokänsla</i>	-	X	X	X	X	-	X
<i>Fysiskt objekt</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Förföljelse av entitet</i>	-	-	-	-	-	X	X
<i>Har aktivt sökt kontakt</i>	-	-	X	-	-	-	-
<i>Symbol</i>	-	-	Therese morfar.	Klas far.	-	Lindas mans Fantasyböcker.	Familjens klädkammare.
<i>Platsen för de sekundära uppl.</i>	-	Nedanför trappan.	Främst i köket.	Vardagsrummet.	I korridoren utanför badrummet.	I Lindas och hennes mans sovrum/vardagsrum.	I Nikolaus rum (tidigare även utomhus).
<i>Uppl. skedde Kl. 16-06</i>	-	-	-	X	-	-	X
<i>Uppl. skedde Kl. 06-16</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Obestämd tid</i>	-	-	X	-	-	X	-
<i>Uppl. positiv</i>	-	X	X	X	-	-	X
<i>Uppl. negativ</i>	-	-	-	-	-	X	-
<i>Uppl. neutral</i>	-	-	-	-	X	-	-
<i>Konstant uppl.</i>	-	X	-	-	X	-	X
<i>Uppl. upphörde</i>	Bor kvar (pågår).		Bor kvar (pågår).	Stress/Flytt.	Bor kvar (pågår).	Flytt.	Flytt.
Percipienter (övr.) som kan relateras till platserna	Fridas pappa, pojkvän & en kompis.	Annas väninna .	Therese sambo.	Klas dotter Michel.	Två väninnor till Helena.	Lindas döttrar, men även övriga familjen vid sek.uppl.	Nikolaus fru, son och bror.
Upplevelserna sker främst när de intervjuade är ensamma	X	X	X	X	X	(X) Lindas döttrar är ensamma vid uppl. Förutom när Linda vid ett tillfälle såg entitet flickan.	X

Tabell 2. Percipienternas egna reflektioner av entitetupplevelserna

Percipienternas syn på upplevelsen	Frida	Anna	Klas	Therese	Helena	Linda	Nikolaus
Trodde på entiteter innan upplevelserna	(X)	X	-	X	X	X	X
Fysiskt objekt som kan ha påverkat tron på entitetuppl..	Favorit dockan satt i en hälsande pose vid sängen.	-	Klockan som hade varit trasig i flera år började gå igen.	-	-	-	-
Hur uppl. ev. förändrade synen på livet för percipienten..	Grundade en tro på entiteter och paranormala upplevelser.	Ny tro på ett liv efter döden samt en ny människosyn.	En tro på entiteter och paranormala upplevelser.	Kom överens med sin avlidna farfar.	-	-	-
Tror att uppl. är orsakad av en avliden persons ande	-	X	X	X	X	-	-
Tror att uppl. Är orsakad av något annat	Avliden människa eller väsen.	-	-	-	-	-	Väsen eller entitet.
Känner saknad efter entiteten	-	X	X	-	-	-	X
Tror att upplevelsen sker för att huset är gammalt.	X	X	X	-	-	-	-
Tror att uppl. beror på att en människas ande har fastnat på platsen	-	X	X	-	X	-	-
Tror att huset/platsen kan ha ett samband med upplevelserna	X	X	X	-	X	X	X

Tabell 3. Tidigare paranormala upplevelser

	Frida	Anna	Klas	Therese	Helena	Linda	Nikolaus
<i>Hade entitet - upplevelser Som barn</i>	Upplevelsen med den svarta brinnande mannen.	Närvarokänslor och lukt förmimelse.	-	Audiell prekognition.	-	Audiell förmimelse, krisupplevelse och närvarokänslor	Närvarokänslor och fysisk förmimelse.
<i>Övriga tidigare paranormala upplevelser</i>	Ofta olika apparitioner, närvarokänslor och prekognitiv dröm.	Prekognitiva upplevelser, närvarokänslor och audiella förmimmelser.	-	-	Närvarokänslor.	Närvarokänslor (negativa).	Närvarokänslor.
<i>Mådde bra psykiskt vid de övriga paranormala upplevelserna</i>	X	X	-	X	-	X	-
<i>Mådde dåligt psykiskt vid de övriga paranormala upplevelserna</i>	X	X	-	-	-	X	X

Tabell 4. Symbolisk tolkning av upplevelserna

	Frida	Anna	Klas	Therese	Helena	Linda	Nikolaus
Fysiskt objekt som påverkade tron på entitetuppl.	Favorit dockan satt i en hälsande pose vid sängen.	-	Klockan som hade varit trasig i flera år började gå igen.	-	-	-	-
Mådde bra psykisk för tiden vid upplevelsen (primär & sekundär).	X	X	X	X	-	-	Vid den primära uppl. mådde Nikolaus bra. Både före och efter var han deprimerad.
Mådde dåligt psykiskt vid tiden för upplevelsen (primär & sekundär).	-	-	-	-	X	Linda uppger inte hur hon mådde, men hennes yngsta och äldsta döttrar mådde dåligt under den perioden.	X
Avliden släkting som sekundär upplevelse.	-	-	X	X	-	-	-
Primära symboler.	Brinnande svart man / favorit dockan i hälsnings pose.	Vänlig man i äldre kläder.	Lagad klocka och urmakaren.	Cigarettök & tobakslukt.	Helenas sambo (auditivt och apparition).	Flicka med äldre kläder (trasiga och lortiga), docka utan huvud, kontaktsökande.	Knuff genom ryggen av kalla händer.
Tolkning av de primära symbolerna.	Homunculus eller annat beskyddande och guidande väsen/ "Skatten" som bidrog till Fridas mottaglighet för entitetens meddelande	Positiv animus.	Det förflutna (klockan) "repareras" av urmakaren (en som reparerar tiden och det förflutna). Markering för medvetandegöra sublima budskap.	Länken mellan den fysiska världen och andarna/gudarna.	En händelse som kan koppla till Helenas sambos vardagliga beteende.	Trasig persona, dockan visar på en trasig barndom. Hon söker hjälp.	Ryggraden, Kundalini (ormen) som försöker väckas, det vill säga medlingen mellan det omedvetna..
Sekundära symboler .	-	Närvarokänsla	Klas far.	Therese morfar.	Närvaro i korridoren.	Lindas mans fantasyböcker.	Närvarokänsla, förföljelse samt dunkande ljud från garderoben.
Tolkning av de sekundära symbolerna.	.-	Upplevesen blev starkare då närvarokänslan även förnams på dagtid	Klas far.	Therese morfar.	-	Uppmärksamhet & fantasivärld. Kan ev. peka på att pappan är grunden till att de mår dåligt.	Problemet ligger "dolt" och berör samtliga i familjen.

Tabell 5. Övrig information om de intervjuade

	Frida	Anna	Klas	Therese	Helena	Linda	Nikolaus
Ev. inställningstyp grundad på intervjun	Extrovert	Extrovert	Extrovert	Extrovert	Introvert	Introvert	Introvert
Märkbar ESP	X	X	-	-	-	X	X
Religion	Protestant/ New age (Tarot, healing och självutveckling)	Katolik	Katolik	Protestant	Protestant	Protestant/Nypagan (fornskandinavisk religion - Hel)	Katolik/Nypagan (fornskandinavisk religion - Tyr)

Intervjuschema

- Ålder vid upplevelsen.
- Social situation vid tiden för upplevelsen, till exempel förhållandet till familj och vänner.
- Psykisk situation för tiden vid upplevelsen (var personen inne i en kris eller befann sig percipienten under "normala" psykiska omständigheter vid tillfället för entitetupplevelsen).
- Var skedde upplevelsen.
- Under vilken årstid inträffade upplevelsen, samt vilken tid på dygnet.
- Blev närvarokänslan starkare eller svagare under upplevelsens förlopp, i så fall, i vilka situationer. Be percipienten att gärna försöka beskriva vilken typ av närvarokänsla det var (till exempel "rastlöst" eller "kompakt").
- Vilken reaktionsgrad percipienten upplevde, det vill säga, vilken grad av rädsla upplevde hon. Be även percipienten specificera sina känslor närmare.
- Om det var någon märkbar temperaturskillnad eller drag (blåst) då fenomenen inträffade (att det blev kallare eller varmare) utan någon synbar källa.
- Finns det någon som kan verifiera upplevelsen (sekundär percipient), eller var det en individuell upplevelse.
- Hur tolkade percipienten upplevelsen vid det aktuella tillfället.
- Hur tolkar percipienten upplevelsen idag.
- Har percipienten haft liknande upplevelser före eller efter den aktuella händelsen.